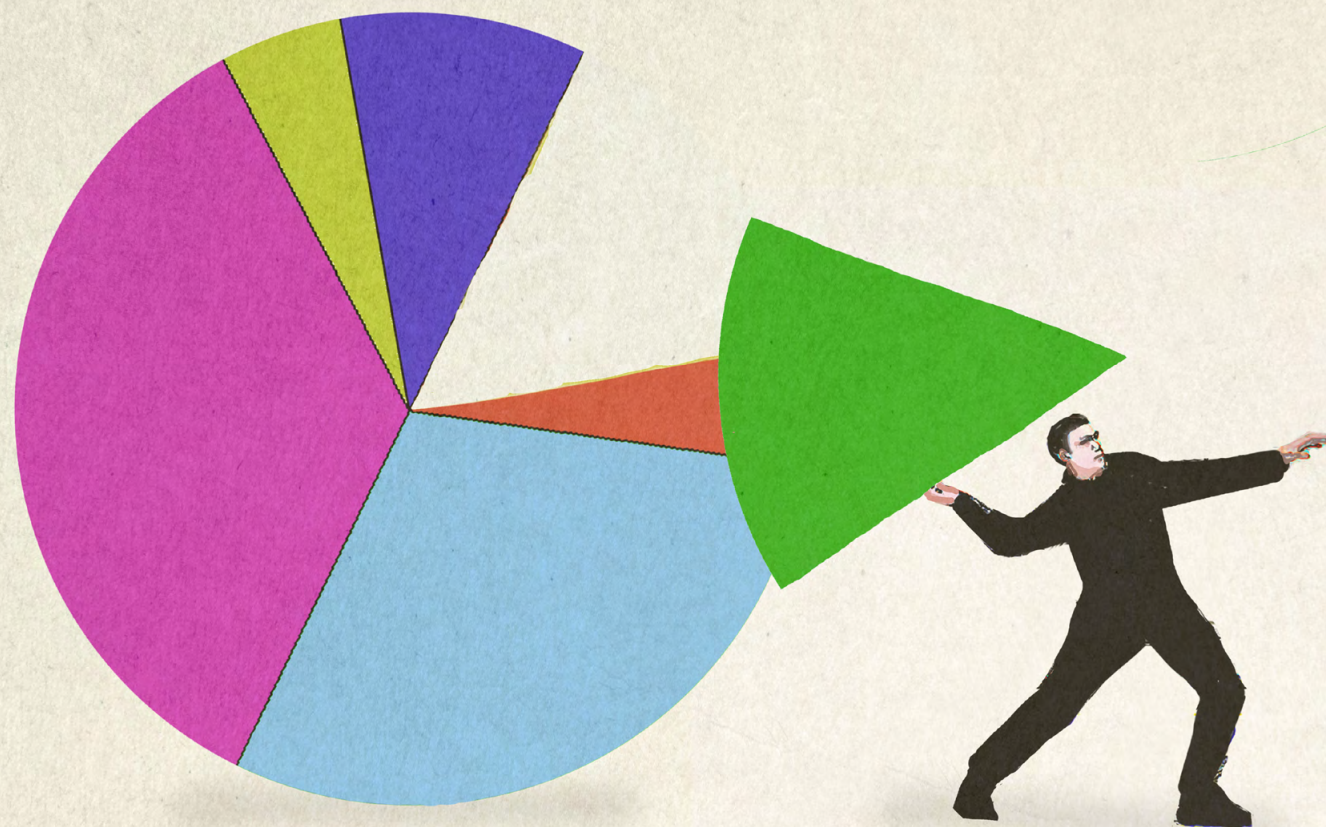

arbeids
markt
monitor

2024

NVJ Arbeidsmarktmonitor

Colofon

Projectleider

Dolf Rogmans

Onderzoeker arbeidsmarkt en auteur

Nick Kivits

Stuurgroep NVJ Arbeidsmarktmonitor

Thomas Bruning, Mijke Slot, Robbert Minkhorst

Concept & vormgeving rapport

Anja Schaller (Buro Ik)

Coverbeeld

ANP / Westend61 / Gary Waters

Eindredactie

Marjolein Slats

Met medewerking van

Femke ter Aar, Liza Adriaanse (Mapalize), Zoë van Baarle, Dennis Boom, Mark Boukes (Universiteit van Amsterdam), Noya Geurts Tijhuis, Joris Heijkant, Ralph Kamphuis (Mapalize), Bart Koomen, Tijmen Koppelaar, Susanna Schellenbach Bueno en Jewel Versluis.

De NVJ Arbeidsmarktmonitor is tot stand gekomen dankzij financiële steun van het ASF Fonds en Lira Fonds.

Wil je nog meer weten over de journalistieke arbeidsmarkt?

Ons onderzoek heeft meer inzichten opgeleverd dan we in dit rapport kwijt kunnen. Deze inzichten vind je terug in een reeks artikelen die we hebben gepubliceerd op ammj.nl. Op NVJ.nl vind je tevens onze eigen Arbeidsmarktmonitor-chatbot, die vragen over de journalistieke arbeidsmarkt beantwoordt.

Inhoudsopgave

4	Voorwoord Folkert Jensma, voorzitter NVJ
5	Inleiding De journalistieke arbeidsmarkt in kaart
6 - 11	De journalistieke arbeidsmarkt: terug naar 'het oude normaal' De belangrijkste conclusies uit de NVJ Arbeidsmarktmonitor op een rij. En we kijken vooruit naar de toekomst.
12 - 17	De journalisten Hoeveel journalisten zijn er in Nederland? Wie zijn zij? En hoeveel werken ze? In dit hoofdstuk zoomen we in op de journalisten zelf.
18 - 23	De freelancers Hoe staan de freelancers ervoor? Hoeveel zijn het er? Waar werken ze? Hoe tevreden zijn ze met hun zelfstandigenbestaan? Dat zetten we in dit hoofdstuk uiteen.
24 - 29	De werkgevers Hoeveel (en welke) werkgevers zijn er? Waar werken onze journalisten? En hoe staan de grootste spelers op de markt ervoor? Dat bespreken we in dit hoofdstuk.
30 - 35	De opleidingen Wat leverden de journalistieke opleidingen afgelopen studiejaar aan nieuwe instroom af? En waar komen afgestudeerden terecht? In dit hoofdstuk geven we daar antwoord op.
36 - 41	De vacatures Waar liggen de baankansen voor journalisten? Hoe staat de vacaturemarkt ervoor? We zetten in dit hoofdstuk de ontwikkelingen op de vacaturemarkt uiteen.
42 - 47	De werkzoekenden Hoeveel journalisten zijn er op zoek naar een nieuwe of andere baan? Hoe verhoudt zich dat tot de afgelopen jaren? Dit hoofdstuk geeft antwoord op die vragen.
48 - 49	De verantwoording Hoe komen we tot deze conclusies? In dit hoofdstuk leggen we uit op welke manier we onze verschillende deelonderzoeken hebben uitgevoerd.

Voorwoord

Journalisten vormen een letterlijk ongrijpbare groep. Er bestaat geen wettelijke beroepserkenning noch een landelijk bindende accreditatie. Toch kan er professionele journalistiek worden onderscheiden, dankzij zelfregulering en maatschappelijke erkenning.

Om toch een idee te krijgen wie zich zélf tot de journalistiek rekenen en er ook hun brood mee kunnen verdienen, bestaat er wel enig onderzoek. Dat wordt veelal gedaan als onderdeel van de bredere mediawereld. Maar echt samenhangend onderzoek ontbreekt: hoe ziet de arbeidsmarkt van specifiek journalisten er nu uit.

Dit rapport is het eerste in zijn soort en werkt een flink deel van dat gat in informatie weg. De NVJ Arbeidsmarktmonitor vergroot het inzicht in de Nederlandse journalistiek en helpt zo besluitvorming door de verschillende partijen te verbeteren.

Overzicht in de journalistieke arbeidsmarkt is hard nodig. Op de eerste plaats voor de NVJ zelf. Met goed onderbouwde kennis over de markt voor individuele journalisten, kan de beroepsvereniging beter opkomen voor het algemene belang van de journalistiek. En voor de belangen van die journalisten.

Maar dit rapport is niet alleen van belang voor de NVJ zelf. Ook het maatschappelijke middenveld (waaronder bonden, werkgevers en onderzoekers) én de politiek hebben goed onderbouwde informatie over de markt nodig om besluiten te nemen.

Hoe is de leeftijdsopbouw van journalisten, de animo voor deeltijd, de gewenste balans werk/privé, het langetermijnperspectief? Een goed werkende, onafhankelijke journalistieke sector is een belangrijke pijler onder een goed functionerende democratie. Deze monitor helpt daarbij.

Folkert Jensma, voorzitter Nederlandse Vereniging van Journalisten.

De journalistieke arbeidsmarkt in kaart

Journalisten halen de onderste steen boven. Maar over de eigen arbeidsmarkt weten we dan weer relatief weinig. Hoeveel journalisten zijn er in Nederland? Waar werken ze? Is er écht een wildgroei aan zzp'ers in ons vak? En waar komen studenten eigenlijk terecht na hun studie?

De Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ) wil dat gebrek aan inzicht aanpakken. Om die reden is de NVJ Arbeidsmarktmonitor opgezet. Binnen dit project doen we de komende jaren onderzoek naar de journalistieke arbeidsmarkt. In dit eerste rapport presenteren we de belangrijkste resultaten en schetsen we een beeld van de journalistieke arbeidsmarkt in 2024.

Een degelijk onderbouwde schatting

De resultaten uit dit onderzoek zijn niet absoluut. Alle conclusies in dit rapport moeten gezien worden als een degelijk onderbouwde schatting. De journalistieke arbeidsmarkt laat zich immers lastig onderzoeken. Dat komt deels door het vrije karakter: iedereen mag zich journalist noemen. Daarnaast is de journalistiek in transitie. Waar de journalist vroeger nog 'de meneer van

de krant' was, is het vak én de rol van de journalist nu veel breder.

Op veel gebieden hebben we die onderbouwde schatting goed kunnen maken. Op een aantal vlakken is er nog meer onderzoek nodig. Zo zijn de data over wie 'de' journalist is enigszins gemankeerd, omdat deze data voor een overgroot deel gebaseerd zijn op enkel de NVJ-leden. In komende edities willen we dat rechtekken en meer data van niet-NVJ-leden toevoegen.

De NVJ Arbeidsmarktmonitor 2024 is geen eindhalte, maar een vertrekpunt. In 2025 en 2026 herhalen we ons onderzoek. Daarbij vullen we data die nu nog ontbreken verder aan, en vergelijken we de conclusies van jaar op jaar.

Inzoomen op zes deelgebieden

Ons onderzoek – en ook dit rapport – is opgedeeld in zes deelgebieden. We zoomen in op de journalist, freelancers, werkgevers, opleidingen, vacatures en werkzoekenden. Daarnaast kijken we in een brede analyse naar de stand van de hele journalistieke arbeidsmarkt. En daarin blikken we ook vooruit op de nabije toekomst.

We gebruiken in dit onderzoek niet één vast peilmoment: data zijn dus niet allemaal van precies dezelfde periode. We hebben ervoor gekozen per deelgebied data te gebruiken die zo recent mogelijk is. Dat doen we omdat de journalistieke arbeidsmarkt zich snel ontwikkelt (kijk bijvoorbeeld naar de vacature-ontwikkeling van het laatste jaar, te lezen op pagina's 36 tot en met 41), en we een beeld willen scheppen van de arbeidsmarkt op dit moment.

Omwille van de leesbaarheid nemen we informatie over de onderzoeksmethoden niet los mee in de individuele hoofdstukken. Die informatie groeperen we in het hoofdstuk 'Verantwoording'. Ook omwille van de leesbaarheid: we schrijven in dit rapport niet overal '(foto)journalist'. Tenzij anders vermeld worden daar waar 'journalist' wordt geschreven ook fotojournalisten meegerekend.

De journalistieke arbeidsmarkt: terug naar 'het oude normaal'

Na een periode waarin het voor journalisten relatief gezien makkelijk was om aan werk te komen, gaat het bergafwaarts met de arbeidsmarkt. Op de volgende pagina's presenteren we de belangrijkste conclusies uit de NVJ Arbeidsmarktmonitor 2024.

De journalistieke arbeidsmarkt komt uit een periode van 'hoogconjunctuur'. In de jaren vlak na de coronapandemie (van eind 2021 tot begin 2023) was de journalistieke arbeidsmarkt krap. Er waren relatief veel vacatures en het was relatief makkelijk om een baan te vinden.

De hbo's en universiteiten leverden dan wel een gestage stroom studenten af (zij het met een forse dip in coronajaar 2020/2021) en de journalistieke mbo-opleidingen schoten als paddenstoelen uit de grond. Maar tot een overschot aan journalisten leidde dat niet. Waar werkgevers vóór corona nog honderden sollicitaties op vacatures kregen, was het eind 2022 voor hen knap moeilijk om aan mensen te komen. De verklaring daarvoor is breed. Zo daalde het aantal afstudeerders in die periode tijdelijk vanwege de coronapandemie. En door de opkomst van diverse traineeships waren er ook meer banen te vergeven.

Die situatie was buitengewoon voor de journalistiek, een vak waarin het de afgelopen decennia juist steeds moeilijker werd om werk te vinden. Niet alleen werden redacties steeds kleiner, ook tarieven voor freelancers stonden jaren onder druk. Tijdens (en vlak na) de coronapandemie kwam er een verschuiving op gang. Er was nog altijd niet voor iedereen plek en gouden bergen verdienen zat er voor de meesten ook niet in. Maar de journalistieke arbeidsmarkt was een stuk gezonder dan voorheen.

Die buitengewone situatie bleek precies dat: buitengewoon. Sinds begin 2023 keert de journalistieke arbeidsmarkt weer terug naar 'het oude normaal'. In 2023 en met name in 2024 werd het weer rap moeilijker om aan een baan te komen. De vacatures stortten in die periode fors in. Voor het eerst in jaren liep de werkloosheid weer op. En voor een groot deel van de freelancers blijft het – ondanks hogere verdiensten – sappelen.

De huidige stand van de arbeidsmarkt

In de hier volgende passages zetten we voor alle zes deelgebieden van ons onderzoek de belangrijkste conclusies op een rij. In de hierna volgende hoofdstukken wordt per onderwerp dieper ingegaan op de data.

De journalisten

Nederland telt circa 18.500 journalisten en redacteuren. Afgezet tegen onze buurlanden hebben we per hoofd van de bevolking minder journalisten dan Duitsland (volgens het Duitse ministerie van Buitenlandse Zaken heeft het land er 100.000), maar meer dan België (uit recent onderzoek blijkt dat er in België 5069 journalisten zijn). Ruim de helft van de Nederlandse journalisten (56%) werkt in loondienst. Ruim één op de drie (37%) is *zzp'er*. (zelfstandige zonder personeel). Zo'n 7% is vanuit een uitkering of de bijstand op zoek naar werk (zie *visualisatie 1*).

Twee op de drie journalisten in loondienst werkt voor een landelijk medium. Het gros van hen woont in de Randstad. Hetzelfde geldt voor de *zzp'ers*: freelance journalisten wonen zelfs veel vaker in de Randstad dan *zzp'ers* in andere branches. Het zal ook niet verbazen dat ook werkgevers (en met name de grote) veelal vanuit de Randstad opereren.

De concentratie in de Randstad brengt het risico van blinde vlekken met zich mee. En hoewel journalisten de afgelopen drie jaar meer vrouwen, lhbtqia+ers en personen met andere culturele achtergronden op redacties zagen komen, blijven journalisten als groep veelal afkomstig uit de sociaaleconomische bovenklasse. Ondanks het feit dat er meer vrouwen van de opleidingen af komen, zijn met name oudere journalisten nog veel vaker man. **De vakgroep is op weg diverser te worden, maar is nog altijd erg homogeen.**

De werkgevers

Hoewel er veel verschillende journalistieke werkgevers zijn (we telden er meer dan 500), is er slechts een kleine groep grote spelers. Als groep zijn de uitgevers van nieuwsmedia de belangrijkste werkgevers. Eén op de drie personen in loondienst werkt bij een uitgever van landelijke of regionale media. Ook de publieke omroep is een belangrijke werkgever. 21,5% van de redactionele banen is te vinden bij de NPO, een kleine 10% bij de regionale publieke omroepen.

Eén derde deel van alle redactionele functies bevindt zich bij drie spelers samen: DPG Media, Mediahuis en de NOS. Voor freelancers zijn DPG Media, Mediahuis en Roularta Media Nederland de grootste opdrachtgevers.

Ondanks honderden kleine journalistieke werkgevers, is er een relatief beperkt aantal plekken om carrière te maken. Het aantal grote media-organisaties daalt al jaren. Waar Nederland in 2011 nog elf grote media-organisaties telde, zijn dat er nu nog vijf. Als de overname van RTL Nederland door DPG Media wordt goedgekeurd door de Autoriteit Consument en Markt (ACM), zijn dat er in de loop van 2025 nog vier.

De opleidingen

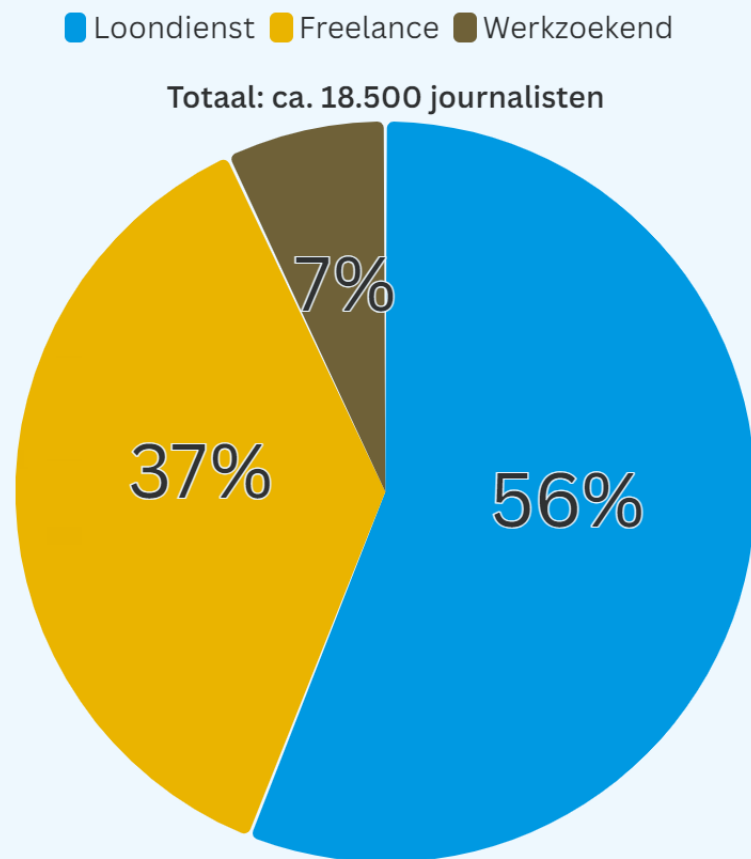
De journalistieke opleidingen op de verschillende hbo's en universiteiten leverden in studiejaar 2023/2024 samen 472 nieuwe journalisten af. Dat zijn er een handvol meer dan in het jaar ervoor. De mbo's reikten in 2023 307 diploma's uit. De cijfers zijn, enige schommelingen daargelaten, al jaren redelijk stabiel.

Lang niet alle gediplomeerden gaan ook daadwerkelijk in de journalistiek aan het werk. Van de studenten die in 2023 afstudeerden had de helft aan het eind van dat jaar werk in de journalistiek. Van die groep werkte twee derde deel eind 2023 in loondienst, één derde deel was freelancer.

Afgestudeerden die niet in de journalistiek gingen werken, gingen vaak aan de slag als contentcreator of copywriter, of vonden emplooi in de marketing of communicatie. **Een journalistiek diploma is dus geen garantie op journalistiek werk. En het is ook niet per se een vereiste.** In 2024 had krap de helft van de journalisten (48%) een diploma van een journalistieke opleiding. Hoe jonger de journalist, hoe groter de kans dat hij wél een papertje van een journalistiekschool heeft.

Aantal journalisten in Nederland (2024)

Deze visualisatie laat het aantal journalisten in Nederland zien én de verdeling tussen journalisten in loondienst, freelancers en werkzoekenden.

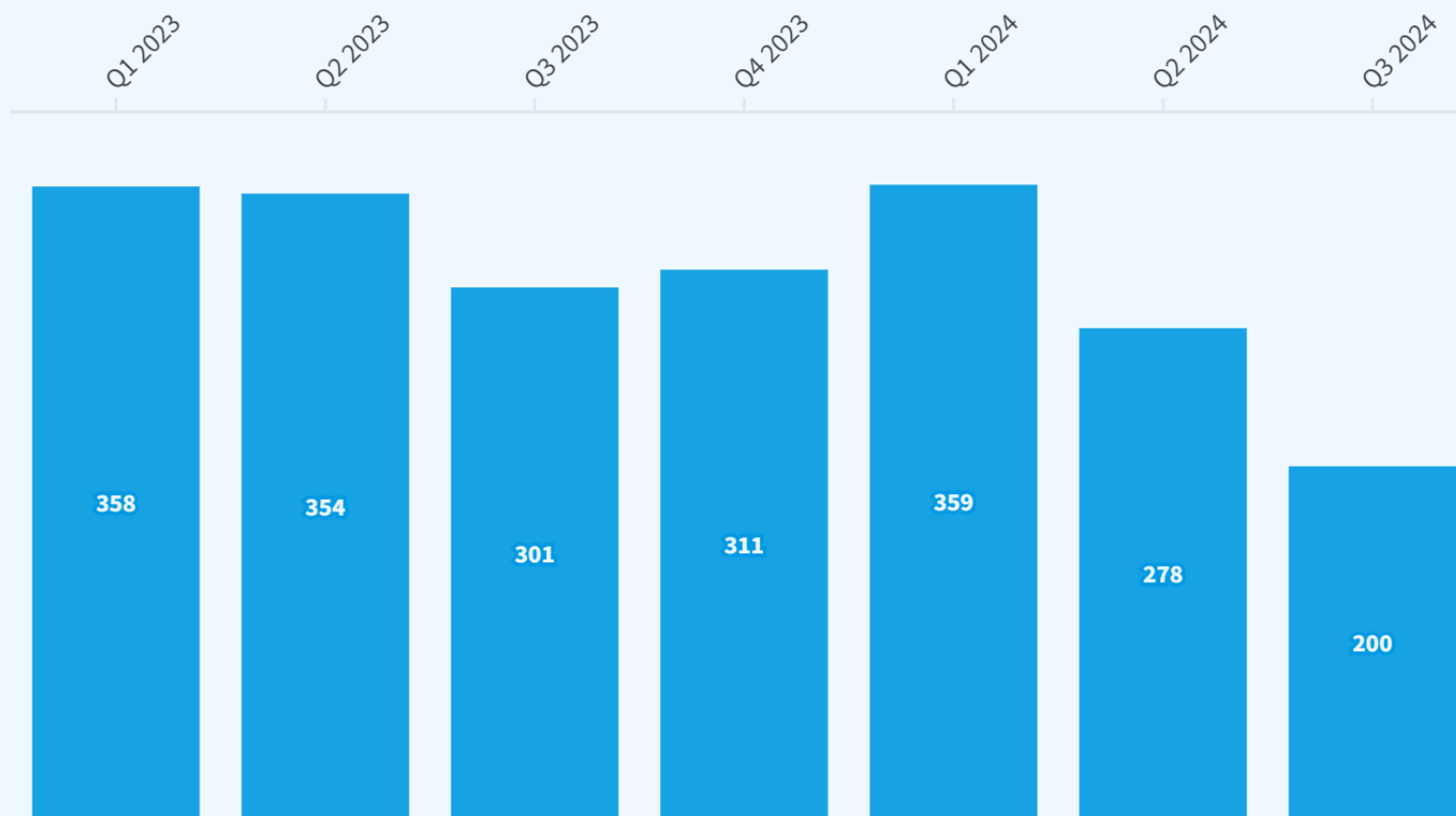

Bron: NVJ Arbeidsmarktmonitor

Journalistieke vacatures in 2023-2024, naar kwartaal

Deze visualisatie laat het aantal journalistieke vacatures zien, die in de genoemde kwartalen online werden geplaatst. De data zijn verzameld door Jobdigger. In de visualisatie zijn de vier kwartalen van 2023 en de eerste drie kwartalen van 2024 te zien.

Bron: NVJ Arbeidsmarktmonitor, Jobdigger

De vacatures

Eind 2022 – vlak na de coronapandemie - hadden journalistieke werkgevers veel moeite met het vinden van personeel. Dat blijkt uit publicaties in Villamedia uit die tijd. Werknemers hadden het werk voor het uitkiezen. Twee jaar later is die situatie compleet omgekeerd: het vinden van een baan in de journalistiek is weer als vanouds lastig.

Daarmee is de journalistieke arbeidsmarkt weer teruggekeerd naar de situatie van voor de coronapandemie. Dat blijkt ook uit de Spanningsindicator. Met dat onderzoek brengt het UWV voor verschillende beroepen in kaart hoe krap of ruim de arbeidsmarkt is. De markt voor journalisten is nu weer vanouds ruim, wat betekent dat werkgevers weinig moeite hebben om personeel te vinden. **Sinds begin 2023 werd het vrijwel ieder kwartaal lastiger een baan te vinden in de journalistiek.**

Een blik op de vacatures bevestigt dat. In 2024 gingen de vacatures voor redactionele functies hard onderuit (*zie visualisatie 2*). In het derde kwartaal van dit jaar verschenen er 33% minder vacatures online dan in dezelfde periode een jaar eerder. Vooral de vacatures voor vaste banen liepen hard terug: tussen juli en september werd in slechts 23% van de vacatures een vaste baan aangeboden. Naar zzp'ers en interimers was nog wel vraag.

De freelancers

Na een jarenlange stijging is het aantal freelance journalisten het afgelopen jaar aan het dalen. Die daling wordt vooral veroorzaakt door een terugloop van het aantal fulltimers. De groep zzp'ers die parttime werkt als freelance journalist groeide de afgelopen tien jaar gestaag door. Sinds 2022 zakt het aantal fulltimers.

Toch werken freelance journalisten in het algemeen veel meer uren dan journalisten in dienst bij een werkgever. Journalisten en redacteuren in

loondienst werken gemiddeld 31 uur per week. Dat is evenveel als het landelijk gemiddelde in alle branches binnen de Nederlandse arbeidsmarkt. Journalistieke zzp'ers 'draaien' wekelijks gemiddeld 37 uur, waarvan er 24 declarabel zijn. Freelance fotojournalisten werken gemiddeld 40 uur per week, waarvan er 23 declarabel zijn.

Staat daar wat tegenover? Freelance journalisten verdienen in 2023 gemiddeld 23% meer dan in het jaar ervoor. Deels komt dat doordat zij vaker dan voorheen inkomsten van buiten de journalistiek halen.

Toch blijft er een grote groep met lage verdiensten: de helft van de zzp'ers heeft op jaarbasis nog altijd een belastbaar inkomen van minder dan 30.000 euro. **Werken als freelancer betekent in de regel dus veel uren maken voor relatief weinig geld.** Eén op de vijf freelancers zegt dat hij liever in loondienst zou zijn.

De werkzoekenden

Na een jarenlange daling is het aantal journalisten dat op zoek is naar een nieuwe baan het afgelopen jaar weer gestegen. Dat is te concluderen uit het feit dat het aantal journalisten met een ww-uitkering oploopt. De werkloosheid onder journalisten was in 2024 relatief hoog: van alle journalisten was in het derde kwartaal 7% op zoek naar een baan. Ter vergelijking: de werkloosheid onder de totale beroepsbevolking was in het tweede kwartaal van 2024 volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek 3,5%. De werkloosheid onder journalisten was dus twee keer zo hoog als gemiddeld.

De werkloosheid onder journalisten is niet onder alle groepen gelijk verdeeld. Vrouwen zitten aanzienlijk vaker in de ww dan mannen. Dat is historisch gezien al jaren zo, maar het verschil tussen mannen en vrouwen groeide het afgelopen jaar. Journalisten van 50 jaar en jonger zitten daarnaast aanzienlijk vaker in de ww dan 50-plussers.

Onze verwachting is dat de werkloosheid onder journalisten het komende jaar verder stijgt. De recente daling in vacatures, en ontwikkelingen die boven de markt hangen (zie 'Een blik vooruit'), scheppen geen rooskleurig beeld van de arbeidsmarkt. Als pleister op de wonde: journalisten die het moeilijk vinden een baan in de eigen branche te vinden, kunnen volgens onderzoek van het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) wel in andere sectoren terecht.

Een blik vooruit

De recente ontwikkelingen op de arbeidsmarkt zijn geen goed nieuws voor journalisten. Ook een blik op de toekomst levert geen vrolijk beeld op. Een aantal plannen van het kabinet-Schoof heeft naar verwachting een negatief effect op de arbeidsmarkt voor journalisten.

Allereerst heerst er nog altijd veel onzekerheid over de door het kabinet gewenste verhoging van het btw-tarief op media (van 9% naar 21%). Hoewel die verhoging in november in de ijskast werd gezet, is hij nog niet definitief van de baan. Als de btw-verhoging per januari 2026 doorgang vindt, zal dat volgens NDP Nieuwsmedia een zware klap zijn voor de markt. De brancheorganisatie voorspelt dat de btw-verhoging voor een krimp van 377 fte gaat zorgen.

Ook de overheidsbezuinigingen op de NPO, die het met ingang van 2027 jaarlijks met 156 miljoen euro minder moet doen, laten de journalistieke arbeidsmarkt waarschijnlijk niet onberoerd. De landelijke én de regionale publieke omroepen zijn samen een van de belangrijkste journalistieke werkgevers van het land. Hoewel nog niet duidelijk is waar de NPO precies op gaat bezuinigen, is de kans klein dat redacties helemaal buiten schot blijven.

Voor freelancers is het daarnaast ook een onzekere tijd. Allereerst vanwege de kans dat Nederland wéér een grote media-organisatie minder telt als de

voorgenomen overname van RTL Nederland door DPG Media doorgang vindt. Hoewel RTL Nederland door die overname niet verdwijnt, tellen de zenders van de omroeporganisatie en alle andere titels van DPG Media na de overname voor de Belastingdienst als één opdrachtgever. Dat maakt het voor freelancers lastig om hun werk voldoende te spreiden. En het verslechtert hun onderhandelingspositie.

Voor freelancers die veel op redacties werken, wordt het daarnaast lastiger om hun werk te blijven doen. De Belastingdienst wil per 1 januari 2025 strenger gaan controleren op schijnzelfstandigheid.

Freelancers die op redacties werken en in een gezagsverhouding staan met hun opdrachtgever, lopen daarmee het risico op naheffingen en boetes. Voor de opdrachtgevers geldt hetzelfde. Ook het wetsvoorstel Verduidelijking Beoordeling Arbeidsrelaties en Rechtsvermoeden (VBAR) – dat op 1 januari 2026 als wet moet ingaan – maakt het freelancen op redacties om die reden lastiger. Of het wetsvoorstel ook daadwerkelijk wet wordt is nog niet zeker. De Raad van State heeft zich in november kritisch uitgelaten over het wetsvoorstel.

Toch sorteerde een aantal werkgevers in 2024 al voor op handhaving. Zij kondigden aan alleen nog maar te willen gaan werken met CAO-contracten en met zzp'ers die voldoen aan de strengere eisen van de VBAR. Veel freelancers voldoen daar momenteel niet aan.

Ook de ontwikkelingen op het gebied van kunstmatige intelligentie gaan de komende jaren invloed hebben op de journalistieke arbeidsmarkt. Wat die invloeden precies zijn is nog lastig te voorzien.

Om de exacte gevolgen van deze ontwikkelingen vast te stellen, is aanvullend onderzoek nodig. De NVJ gaat daarom door met de NVJ Arbeidsmarktmonitor. Het tweede rapport verschijnt eind 2025/begin 2026.

Nederland telt 18.500 journalisten, het gros daarvan werkt parttime

Journalisten werken minder vaak fulltime dan werknemers in andere branches. De meesten zien zichzelf over drie jaar nog steeds journalist zijn.

Nederland telt circa 18.500 journalisten. Dat komt neer op zo'n 0,173% van de totale beroepsbevolking. Net iets meer dan 56% van de journalisten werkt in loondienst bij een uitgeverij, omroep of andere journalistieke werkgever. Een kleine 37% werkt als freelancer. Zo'n 7% van de journalisten is werkzoekend.

Jongere vrouwen, oudere mannen

De Nederlandse journalist is gemiddeld genomen man, wit, hoogopgeleid en woont in de Randstad. Net iets meer dan de helft (55,4%) is man. 43,4% is vrouw en circa een half procent identificeert zich anders.

Hoewel er minder vrouwen actief zijn in het vak, groeit hun aandeel wel. In 2016 was nog 39,3% van de journalisten vrouw. Dat bleek dat jaar uit de Worlds of Journalism Study, een groot internationaal onderzoek naar de staat van de wereldwijde journalistiek.

Mannelijke journalisten zijn in de regel ouder dan vrouwen. Hoe hoger de leeftijd, hoe groter het aandeel mannen. Van de journalisten van 30 jaar en jonger is ruim 60% vrouw, terwijl bij journalisten van 60 jaar en ouder meer dan 80% man is (*zie visualisatie 3*).

De Randstad is oververtegenwoordigd

Het gros van de journalisten woont in de Randstad. Ruim zes op de tien (63,67%) woont in de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht. In de steden Amsterdam, Utrecht, Rotterdam, Den Haag, Haarlem en Hilversum zijn er relatief veel journalisten.

De provincies Flevoland en Zeeland tellen het minst aantal journalisten. Nog net geen 3,5% van de journalisten woont in een van die twee provincies.

Hoger opgeleid en beter verdienend dan ouders

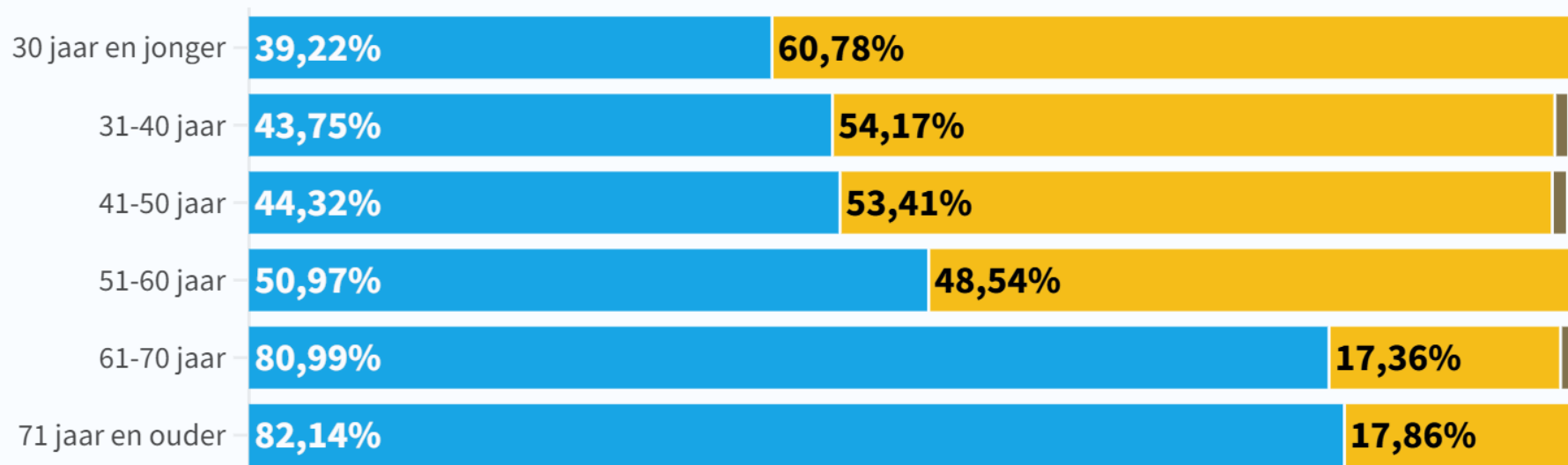
De journalistiek blijft nog altijd een hoogopgeleide en relatief rijke 'bubbel'. Maar binnen die bubbel is er ook toestroom uit andere sociaaleconomische groepen. Dat zorgt voor meer diversiteit.

Leeftijd van journalisten, naar gender (2024)

Deze visualisatie laat de verdeling van Nederlandse journalisten zien, naar leeftijd en gender.

N=590

Man Vrouw Non-binair Zeg ik liever niet

Bron: NVJ Arbeidsmarktmonitor, Universiteit van Amsterdam

Bijna één op de vier Nederlandse journalisten (23,4%) groeide naar eigen zeggen op met ouders met een lagere opleiding en/of een lager inkomen. Zij behoorden volgens hun eigen beschouwing tijdens hun jeugd tot de zogenoemde lagere sociaaleconomische klassen. Net iets meer dan 5% van de journalisten vindt nu zelf nog tot die groep te behoren.

Twee derde van de journalisten (66,4%) rekt zichzelf nu tot de sociaaleconomisch hogere klassen. Dat betekent dat zij redelijk hoog tot hoog zijn opgeleid en/of dat het inkomen van het huishouden redelijk hoog tot hoog is. Vier op de tien (39,4%) zat ook in die klasse tijdens de jeugd en komt dus uit een hoger sociaaleconomisch nest (zie *visualisatie 4*).

Eén op de drie behoort tot een minderheid

Eén op de drie journalisten (36,88%) ziet zichzelf als onderdeel van een minderheid. Net iets minder dan één op de twintig journalisten (4,78%) heeft een andere etniciteit. Bijna één op de tien rekt zich tot een minderheid vanwege gender (9,88%) of de seksuele geaardheid (8,33%).

Net iets minder dan 6% van de journalisten behoort naar eigen zeggen vanwege het geloof of de levensbeschouwing tot een minderheid. Bijna één op de twintig journalisten hoort tot een minderheid vanwege een fysieke of andere beperking (4,63%).

Hoofd- en bijtaken

De meeste journalisten werken als (bureau)redacteur of verslaggever. Bijna de helft van alle journalisten (45,7%) geeft één van deze twee functies op als hoofdtaak. Eén op de tien werkt primair als eindredacteur, één op de twintig is hoofdredacteur. 4,1% werkt als fotograaf, 3,2% als correspondent en 2,9% als chef.

Vrijwel alle journalisten hebben er naast hun hoofdtaak andere taken bij. Eén op de tien journalisten en redacteurs (9,9%) doet naast zijn hoofdtaak ook

› **De vakgroep is op weg diverser te worden, maar is nog altijd erg homogeen** ‹

eindredactie. Degenen die in hoofdtaak als eindredacteur werken, hebben daar vaak ook andere taken bij. Zij zijn meestal naast eindredacteur ook (bureau)redacteur of verslaggever. Dat scheidt het beeld dat er weinig fulltime eindredacteurs meer zijn.

Ook webredactie wordt vaak naast een andere functie gedaan: voor 8,73% van de journalisten is dit een secundaire functie. En ondanks het belang dat de laatste jaren is toegedicht aan sociale media, wordt ook dat er vaak bij gedaan door journalisten met een andere hoofdtaak. Eén op de twintig (5,09%) houdt naast zijn hoofdtaak 'de socials' bij. Als hoofdtaak komt sociale media amper voor.

Vrijwel alle fulltime fotografen zijn freelancer

Ook fotografie wordt er vaak bij gedaan. Eén op de twintig journalisten pakt er weleens een camera bij. Opvallend is dat journalisten die primair als fotograaf werken, vrijwel allemaal freelancer zijn.

Andere functies die vaak door freelancers worden vervuld zijn die van correspondent, (bureau)redacteur, eindredacteur, webredacteur en verslaggever. Twee op de drie correspondenten is freelancer. Van de (bureau) redacteurs is bijna vier op de tien freelancer (38,9%). Bij eindredacteurs, webredacteurs en verslaggevers is die groep bijna even groot (respectievelijk 37,7%, 36,8% en 34,6%).

Journalisten zijn honkvast

De gemiddelde journalist zit ruim 23 jaar in het vak. Dat is meer dan acht jaar geleden. In 2016 werkten journalisten nog gemiddeld bijna 19 jaar als journalist, bleek dat jaar uit de Worlds of Journalism Study. Anno 2024 zit bijna een kwart van de journalisten korter dan tien jaar in het vak.

Journalisten zijn qua baan vrij honkvast. Gemiddeld genomen werken ze nu acht jaar op hun huidige werkplek. Maar de groep die langer blijft hangen dan acht jaar is groot. Ruim vier op de tien journalisten zit tien jaar of langer bij dezelfde werkgever. Dat wil niet zeggen dat er geen beweging is: 38,69% werkt vijf jaar of korter voor zijn huidige baas.

Een gemiddelde werkweek

Journalisten werken gemiddeld 31 uur per week. Dat is net zoveel als gemiddeld in andere branches, blijkt uit data van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Freelancers werken met een gemiddelde van 37,2 uur per week aanzienlijk meer dan journalisten in loondienst (zie *visualisatie 5*). Van de journalisten in loondienst werken degenen bij een landelijke commerciële omroep de meeste uren. Zij 'draaien' gemiddeld 33,1 uur per week. Hun collega's bij de landelijke publieke omroep doen daar nauwelijks

voor onder, met een gemiddelde van 32,8 uur. Bij landelijke dagbladen en vakmedia zijn journalisten gemiddeld 31 uur per week aan het werk.

Vier op de tien werkt fulltime

Lang niet alle redacteurs en journalisten werken fulltime. Zo'n vier op de tien (39%) doet dat wel en werkt per week 36 uur of meer. Journalisten werken daarmee minder vaak fulltime dan gemiddeld is onder de beroepsbevolking. Uit cijfers van het CBS blijkt dat 52% van de beroepsbevolking voltijds werkt.

Journalisten met een tijdelijk contract werken net iets vaker fulltime dan journalisten met een vast contract. Daar staat tegenover dat werknemers met een vast contract vaker méér dan 40 uur per week werken dan collega's met een tijdelijk contract.

Freelance journalisten werken vaker fulltime dan journalisten in loondienst. Maar hoe vaak ze fulltime werken is niet helemaal duidelijk. Volgens de Kamer van Koophandel (KvK) is 78% van de journalistieke zzp'ers fulltimer. Uit een enquête van de NVJ blijkt dat 69,5% te zijn.

Ook structureel 'overwerken' komt onder freelancers vaker voor: drie op de tien werkt wekelijks meer dan 40 uur.

Het gros blijft journalist

Het overgrote deel van de journalisten (bijna negen op de tien) denkt over drie jaar nog steeds werkzaam te zijn in de journalistiek. 26,1% van hen is daar zelfs helemaal van overtuigd.

Een groot deel van degenen die verwachten te stoppen, bevindt zich in de leeftijdsgroep 60 tot 69 jaar. Zij gaan vermoedelijk het vak uit vanwege hun pensioen. Vooral journalisten van 30 jaar en jonger, zijn er vaak van overtuigd dat ze nog minstens drie jaar in de journalistiek blijven.

Sociale klasse van journalisten, jeugd en nu (2024)

Deze visualisatie laat zien in tot welke sociale klasse journalisten vinden dat ze nu en tijdens hun jeugd behoorden.*

N=580

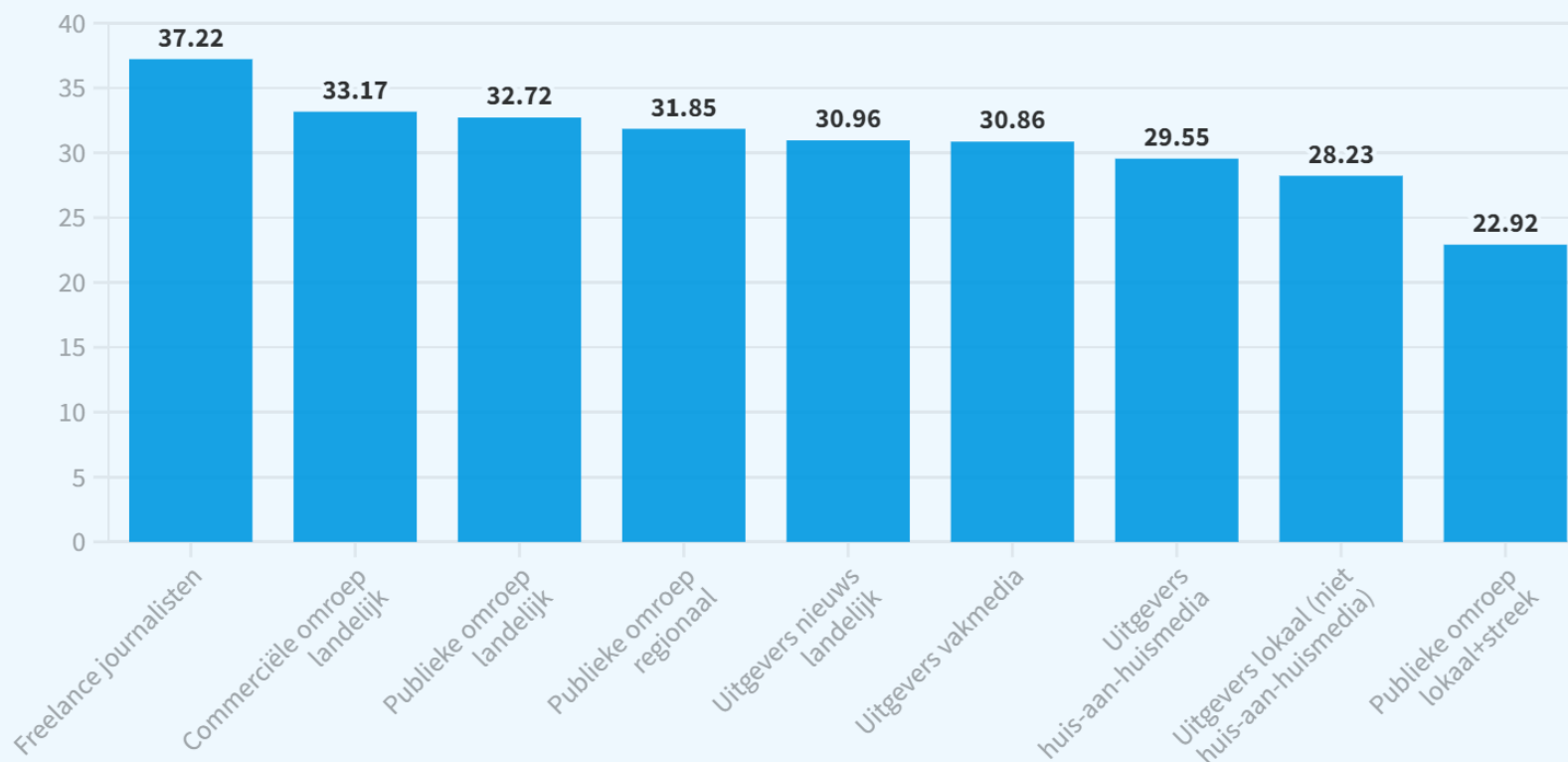
■ Lage tot redelijk lage sociale klasse ■ Gemiddelde sociale klasse ■ Redelijk hoge tot hoge sociale klasse

* Onder lage sociale klasse wordt verstaan een lage opleiding met een lage beroepsstatus en/of een laag gezinsinkomen. Onder hoge sociale klasse wordt verstaan een hoog opleidingsniveau met een hoge beroepsstatus en/of een hoog gezinsinkomen. Bronnen: NVJ Arbeidsmarktmonitor, Universiteit van Amsterdam

Gemiddeld aantal werkuren naar journalistieke tak (2024)

Deze visualisatie laat zien hoeveel uur journalisten en redacteuren gemiddeld per week werken, uitgesplitst naar journalistieke 'tak'. Van de regionale dagbladen en van de magazines waren niet genoeg valide data voorhanden om tot een berekening te komen.

Bron: NVJ Arbeidsmarktmonitor

Minder freelancers, een hoger inkomen en een hang naar loondienst

Freelance journalisten zijn meer gaan verdienen, maar halen ook een groter deel van hun inkomen uit niet-journalistiek werk. Het aantal freelancers loopt terug en een relatief groot deel van de freelancers wil liever in loondienst.

Freelance journalisten zijn in 2023 meer gaan verdienen ten opzichte van het jaar ervoor. Hun gemiddelde belastbaar jaarinkomen lag in 2023 op 39.650 euro. In 2022 lag dat nog op 32.000 euro.

Toch verdient de helft van de zzp'ende journalisten op jaarbasis nog altijd minder dan 30.000 euro. Ruim één op de drie freelancers (36,84%) had vorig jaar een belastbaar inkomen van minder dan het minimumloon (in 2023 lag dat op 1995 euro per maand). In absolute aantallen zijn dat een kleine 2500 personen (zie visualisatie 6). Fulltime werkzame freelancers verdienen in 2023 gemiddeld 30,72 euro per declarabel uur. Significante verschillen tussen groepen (schrijvers, fotojournalisten, makers van audiovisuele producties) zijn er op dit vlak niet.

Meer inkomen uit niet-journalistiek werk

Freelance journalisten haalden in 2023 een groter deel van hun inkomsten uit niet-journalistiek werk dan in het jaar daarvan. Waar ze in 2022 nog gemiddeld zo'n drie kwart van hun inkomen (73%) uit journalistiek werk haalden, was dat in 2023 nog net niet twee derde deel (65,7%).

Het grootste deel van het niet-journalistieke inkomen was in 2023 afkomstig uit werk dat aan het journalistieke werk is gelieerd. Freelancers haalden een kwart van hun inkomen (23,2%) uit niet-journalistiek schrijvend, fotografisch of audiovisueel werk. 9% van het inkomen was afkomstig uit ander werk als zelfstandige, zoals het geven van workshops. 2% van het inkomen kwam uit auteursrechtelijke vergoedingen.

Eén op de drie freelancers werkt (ook) voor niet-journalistieke organisaties, zoals PR-bureaus, overheden, bedrijven en communicatiebureaus. Vooral onder fotojournalisten is dat normaal: vier op de tien haalt ook inkomsten van buiten de journalistiek.

Freelancers krijgen het vaakst betaald per opdracht

Drie op de tien freelance journalisten krijgt betaald per stuksprijs. Dat geldt

› Werken als freelancer betekent in de regel dus veel uren maken voor relatief weinig geld ‹

met name voor schrijvende freelancers en fotojournalisten. Eén op de vijf schrijvende journalisten krijgt per woord betaald, 7,84% van hen krijgt betaald per teken. Van de fotojournalisten krijgt een kwart een vergoeding per foto. Toch krijgen freelance journalisten het vaakst betaald per opdracht (29,72%) of per uur (23,19%). Bij radio, televisie én online media komt betaling per opdracht en per uur het vaakst voor. Bijna één op de drie fotojournalisten krijgt betaald per opdracht (31,87%).

Na jaren van stijging daalt het aantal freelancers

Het aantal freelance journalisten in Nederland is voor het eerst in meer dan tien jaar aan het dalen, blijkt uit cijfers van de Kamer van Koophandel (KvK). In het derde kwartaal van 2024 telde Nederland 6684 freelance journalisten. Eind 2023 waren dat er nog 7055. Dat is een daling van 5,3% (zie *visualisatie 7*). De groep fulltimers werd in 12 maanden tijd 6,44% kleiner. Naar verhouding werkt een steeds groter deel van de freelancers parttime. De KvK ziet zzp'ers die minder dan 15 uur per week (als zelfstandige) werken als parttimers. Of zij naast hun zzp-schap een baan hebben of gewoon parttime werken is niet bekend.

Freelancers zijn bovengemiddeld vaak vrouw

Freelancers zijn gemiddeld 17 jaar aan het werk als zelfstandige. Twee derde van de freelance journalisten komt uit de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht. Dat is meer dan in andere branches: 53% van alle zzp'ers in Nederland

komt uit die provincies. In Zeeland wonen de minste freelance journalisten. Vergeleken met andere branches zijn freelance journalisten bovengemiddeld vaak vrouw: uit het rapport *Grip op het zzp-dossier* van Zipconomy blijkt dat 60% van alle Nederlandse zzp'ers man is. In de journalistiek is 51,87% van de zzp'ers vrouw. 47,95% is man, de rest identificeert zich als non-binair of anders.

Hoe jonger de freelancer, hoe vaker ze vrouw is. Met name oudere freelance journalisten zijn vaker man. Ook in de rest van Europa zijn zzp'ers in de journalistiek vaker vrouw.

Meer werkuren dan collega's in loondienst

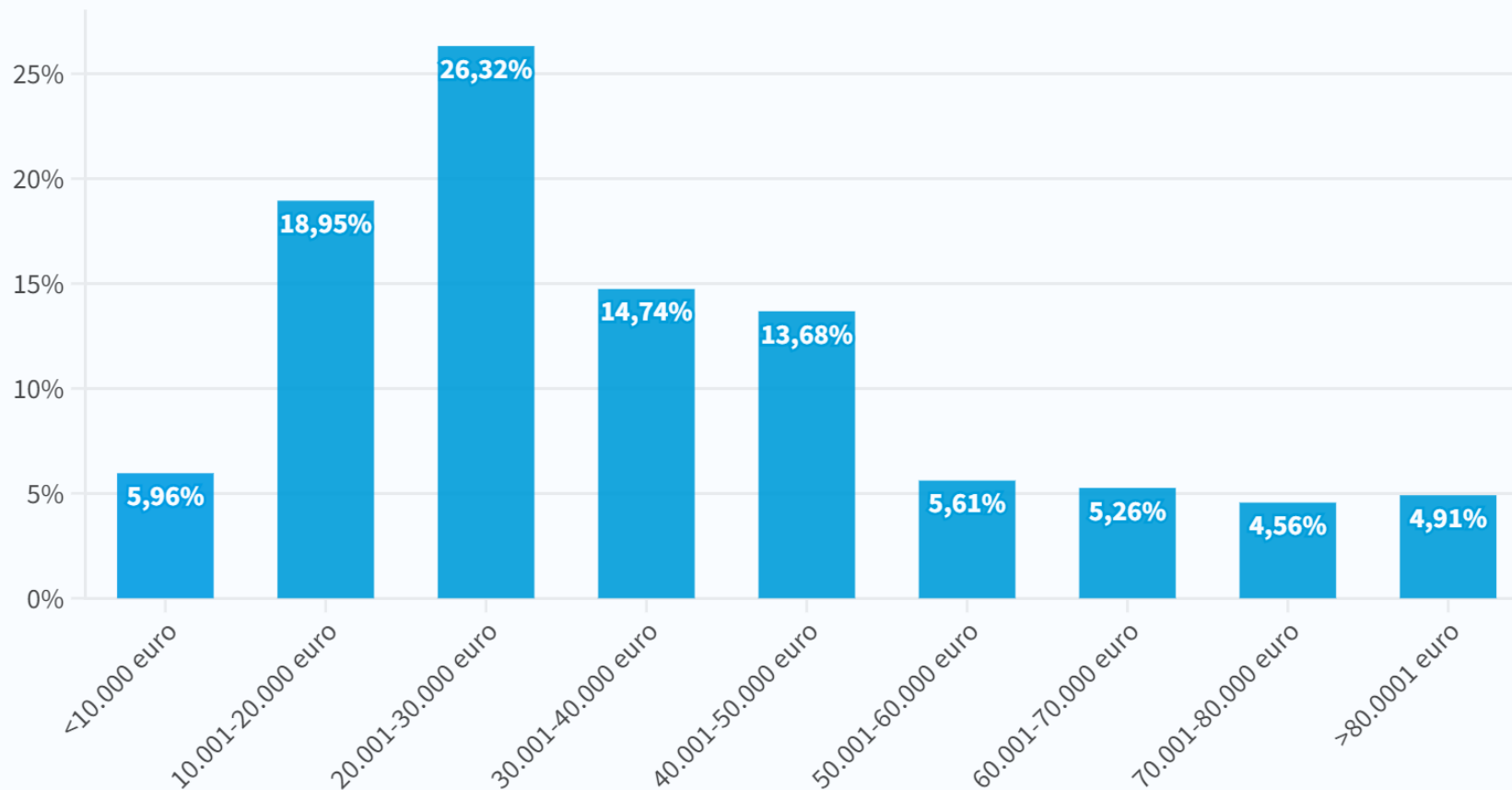
Freelance journalisten werken per week gemiddeld drie tot vijf uur meer dan collega's in loondienst. De gemiddelde freelancer werkt wekelijks 37,2 uur. Dat is net iets minder dan de gemiddelde zelfstandige in Nederland, die volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) 38,4 uur per week werkt.

Lang niet alle uren die freelancers werken leveren inkomsten op. Van de 37 wekelijkse werkuren, is zo'n twee derde deel declarabel (24,57 uur). De rest van de uren gaan op aan andere zaken, zoals acquisitie en administratie. Freelance fotojournalisten werken gemiddeld 3 uur per week meer dan schrijvende freelancers, maar hebben wekelijks wel zo'n 1,5 uur minder declarabele uren.

Belastbaar inkomen freelance journalisten (2024)

Deze visualisatie laat zien hoe hoog het belastbaar inkomen van Nederlandse freelance journalisten is, gebaseerd op hun jaarcijfers van 2023.

n=285

Bron: NVJ Arbeidsmarktmonitor

Twee op de drie heeft regeling bij arbeidsongeschiktheid

Twee derde deel van de freelance journalisten heeft een regeling getroffen voor inkomensverlies door arbeidsongeschiktheid. Dat is even vaak als zzp'ers in andere branches, blijkt uit een vergelijking met de ZEA 2023 (Zelfstandigen Enquête Arbeid).

De arbeidsongeschiktheidsverzekering (aov) is onder freelance journalisten niet populair. Eén op de acht journalistieke zzp'ers heeft een aov afgesloten bij een verzekeraar. Dat is aanzienlijk minder dan in andere branches: van alle zzp'ers heeft één op de vier een aov.

Freelance journalisten kiezen vaker andere manieren om zich te wapenen tegen de gevolgen van arbeidsongeschiktheid. Eén op de drie legt zelf geld opzij. Eén op de tien is lid van een broodfonds.

Eén op de drie freelancers heeft niets geregeld voor het geval zij arbeidsongeschikt raken. Bijna de helft van deze groep (48,82%) zegt daar geen geld voor te hebben. De rest is daar nog niet aan toegekomen (20%) of vindt dat (nog) niet nodig (31,18%).

Ruim 80% heeft een oudedagsvoorziening

Vier op de vijf freelance journalisten heeft een financiële oudedagsvoorziening getroffen. Maar traditionele oudedagsvoorzieningen zoals lijfrente- en koopsompolissen zijn niet populair. Slechts één op de vijf freelancers heeft een particuliere oudedagsverzekering.

In plaats van een product afnemen bij een verzekeraar, sparen en beleggen freelance journalisten liever zelf. Een kwart van hen ziet het eigen koophuis als appeltje voor de dorst. Een bijna even grote groep legt zelf geld opzij.

Ruim één op de tien freelancers (12,86%) belegt voor de oude dag.

Zes op de tien freelancers spreidt het risico. Ze combineren bijvoorbeeld sparen met beleggen, of leggen geld opzij én zien hun koophuis als oudedagsvoorziening. Deze laatste combinatie is het populairst.

17,49% van de freelance journalisten heeft niets geregeld voor zijn oude dag.

Ter vergelijking: van alle zzp'ers in Nederland heeft 15% geen

pensioenregeling, aldus de ZEA 2023. De helft van de freelancers zonder oudedagsvoorziening (55,56%) zegt dat niet te kunnen betalen. De rest is nog niet toegekomen aan het treffen van maatregelen (19,66%), of vindt dat (nog) niet noodzakelijk (24,79%).

Freelancers zijn hartstikke tevreden (maar níét over hun tarieven)

Acht op de tien freelance journalisten (83,37%) is tevreden tot zeer tevreden met het zelfstandigenbestaan. Ze zijn daarmee net zo tevreden als zzp'ers in andere branches, blijkt uit een vergelijking met het rapport *Grip op het zzp-dossier* van ZiPconomy.

De freelancer is met name blij met zijn vrijheid: 9 op de 10 is daar (zeer) tevreden over. Ook met de deadlinedruk, de werkdruk en de relatie met opdrachtgevers zijn freelance journalisten over het algemeen (zeer) tevreden. Freelancers zijn minder gelukkig met de tarieven die hun opdrachtgevers betalen. Bijna de helft (46,32%) is (zeer) ontevreden over de tarieven (*zie visualisatie 8*). Met name journalisten van 30 jaar en jonger vinden de geboden tarieven te laag: 7 op de 10 is (zeer) ontevreden over hetgeen ze betaald krijgen.

Eén op de vijf freelancers wil liever in loondienst

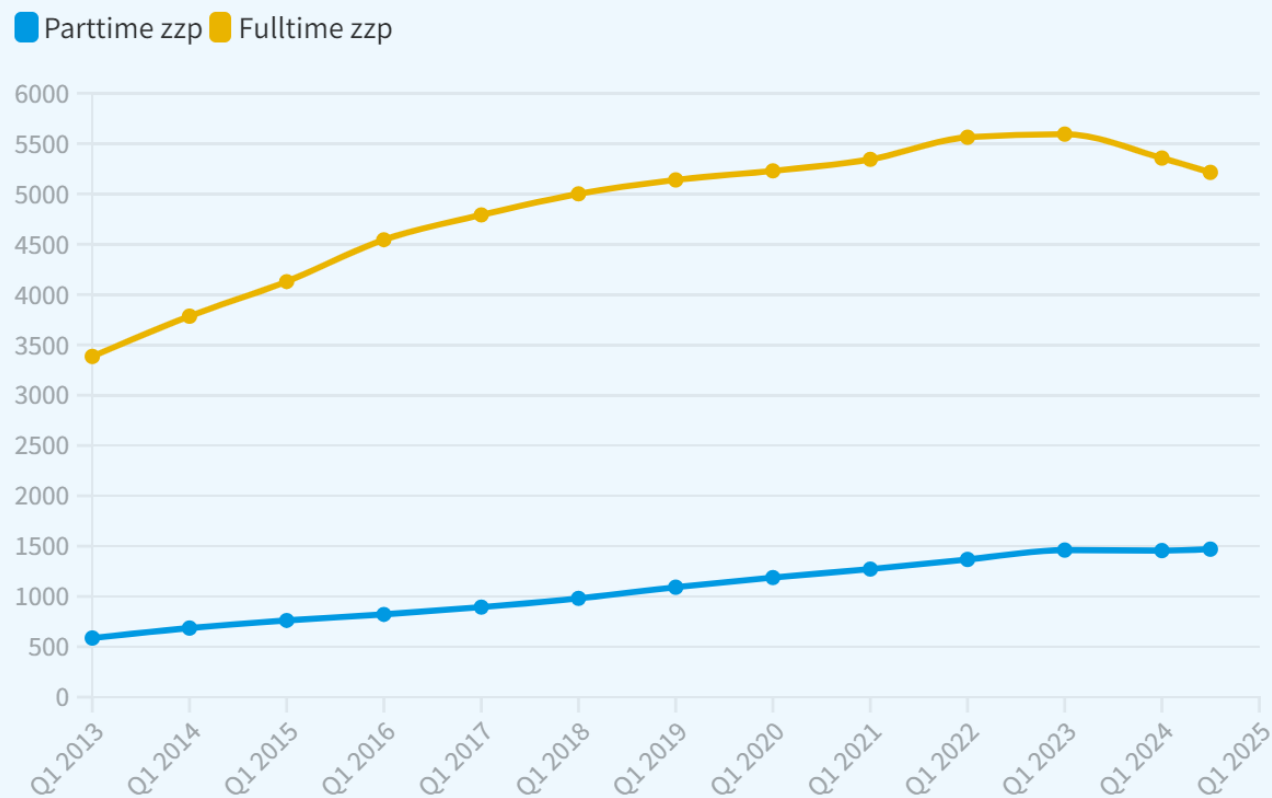
Ondanks de hoge tevredenheid, wil één op de vijf freelance journalisten liever in loondienst werken. Dat is aanzienlijk meer dan in andere branches: van alle zzp'ers in Nederland wil 10% liever een dienstverband.

Hoe jonger de freelance journalisten, hoe vaker ze liever in loondienst willen zijn. Van de journalistieke zzp'ers van 30 jaar en jonger, geeft bijna 40% de voorkeur aan loondienst. Bij de freelancers tussen de 31 en 40 jaar is dat een kwart.

Freelancers die voor landelijke media werken, willen vaker in loondienst dan zij die werken voor regionale en lokale media.

Aantal actieve freelance journalisten (parttime en fulltime) in Nederland 2013-2024

Deze visualisatie laat het aantal actieve zzp'ers in de journalistiek zien, uitgesplitst naar parttimers en fulltimers. Als meetpunt is telkens het eerste kwartaal van het jaar genomen. Voor 2024 is als laatste meetpunt ook het derde kwartaal van dat jaar meegenomen.

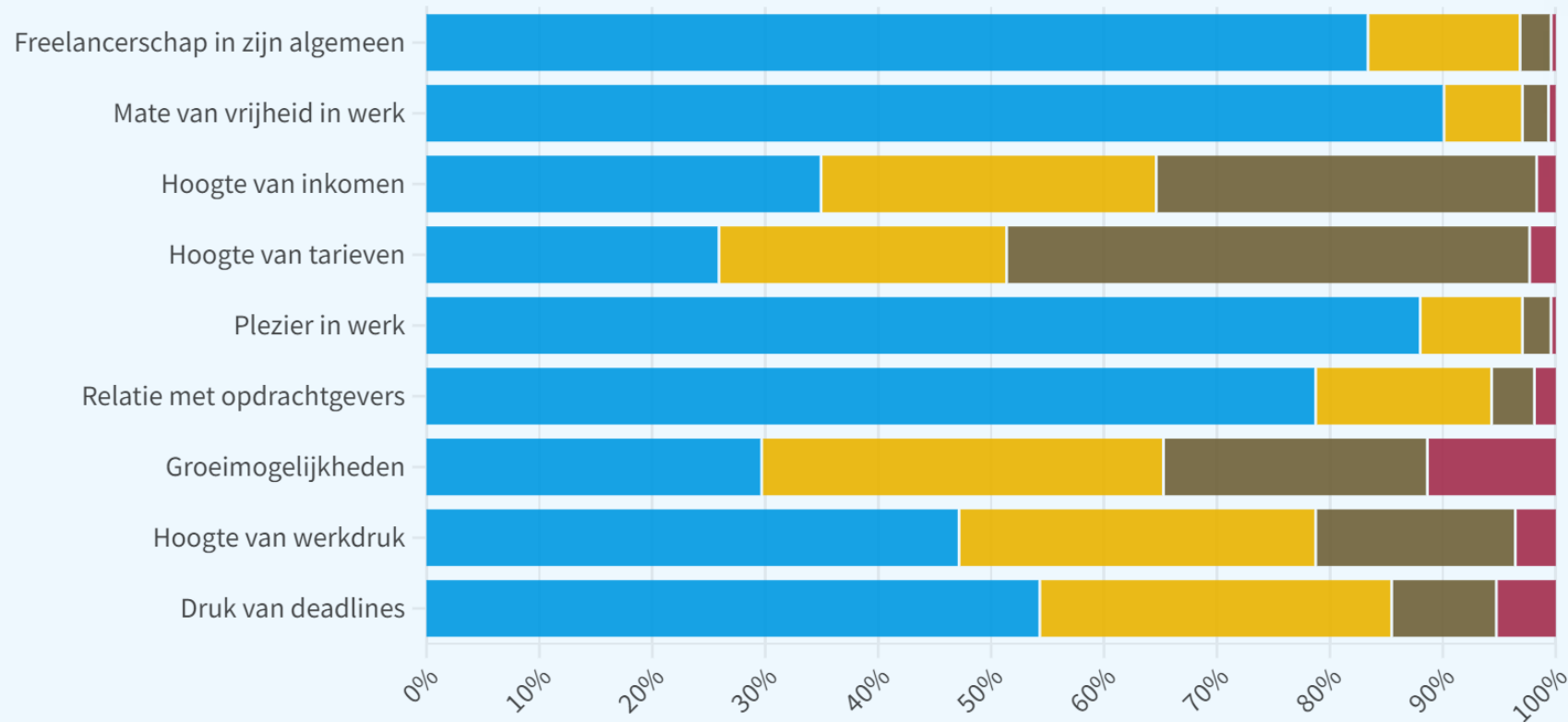
Bron: NVJ Arbeidsmarktmonitor, Kamer van Koophandel

Tevredenheid onder freelance journalisten (2024)

Deze visualisatie laat zien hoe tevreden Nederlandse freelance journalisten zijn over diverse aspecten van hun werk.

N=475

■ Tevreden tot zeer tevreden ■ Niet tevreden/niet ontevreden ■ Ontevreden tot zeer ontevreden ■ Niet van toepassing

Bron: NVJ Arbeidsmarktmonitor

Overal werkgevers, maar slechts een kleine groep grote spelers

De Nederlandse journalistiek telt meer dan vijfhonderd verschillende werkgevers. De meeste journalisten werken voor een handvol grote mediaorganisaties in de Randstad.

In totaal heeft Nederland meer dan 500 journalistieke werkgevers. De meesten daarvan zijn klein en hebben slechts een handvol journalisten in dienst.

Nederland telt in 2024 26 betaalde dagbladen. Daarvan richten er acht zich op het hele land en achttien op regionaal nieuws. Daarnaast zijn er in Nederland tien landelijke publieke omroepen en dertien regionale publieke omroepen. Wat radio en televisie betreft zijn er ook nog twee commerciële omroepbedrijven, ieder met diverse zenders, die zich mede bezighouden met nieuws.

Op lokaal niveau telt Nederland 234 lokale publieke omroepen. Een aantal lokale omroepen is inmiddels omgevormd tot streekomroep. De omroepen die dat nog niet hebben gedaan, moeten dat in de komende jaren gaan doen. Uiteindelijk zullen er tachtig streekomroepen zijn. Daarnaast zijn er in ons land circa 100 bedrijven die op lokaal niveau nieuws uitgeven. Deze bedrijven geven in totaal zo'n 700 huis-aan-huisbladen uit.

Naast de genoemde organisaties zijn er in Nederland nog tientallen andere bedrijven die in het journalistieke *umfelt* verkeren. Daaronder bevinden zich productiebedrijven die programma's maken voor radio en tv, producenten en uitgeverijen van podcasts, vakmedia, straatmedia en onderwijsinstellingen die hun eigen journalistieke media maken.

De meeste banen bevinden zich in de uitgeefsector

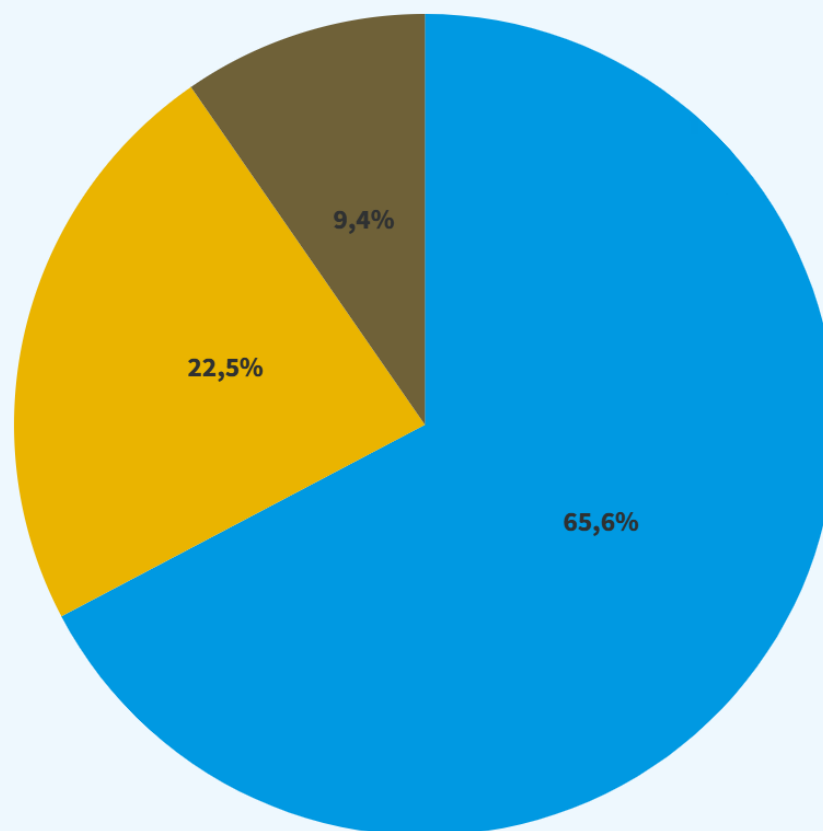
De meeste banen in de journalistiek zijn te vinden bij de landelijke media. Bijna twee op de drie journalisten in loondienst werkt voor een landelijke krant, omroep, magazine of vakblad. Nog net geen kwart van de banen bevindt zich bij een regionaal medium. Bijna één op de tien banen is te vinden bij een lokaal medium of een streekmedium (*zie visualisatie 9*).

Bijna zes op de tien journalisten (56%) werkt in loondienst (circa 10.300 personen). Van hen werkt één op de drie voor uitgeverijen van nieuwsmedia,

Redactionele werknemers in loondienst: landelijk, regionaal of lokaal/streek (2024)

Deze visualisatie laat zien hoe de Nederlandse journalisten/redacteuren zijn verdeeld over landelijke, regionale en lokale/streek-media.

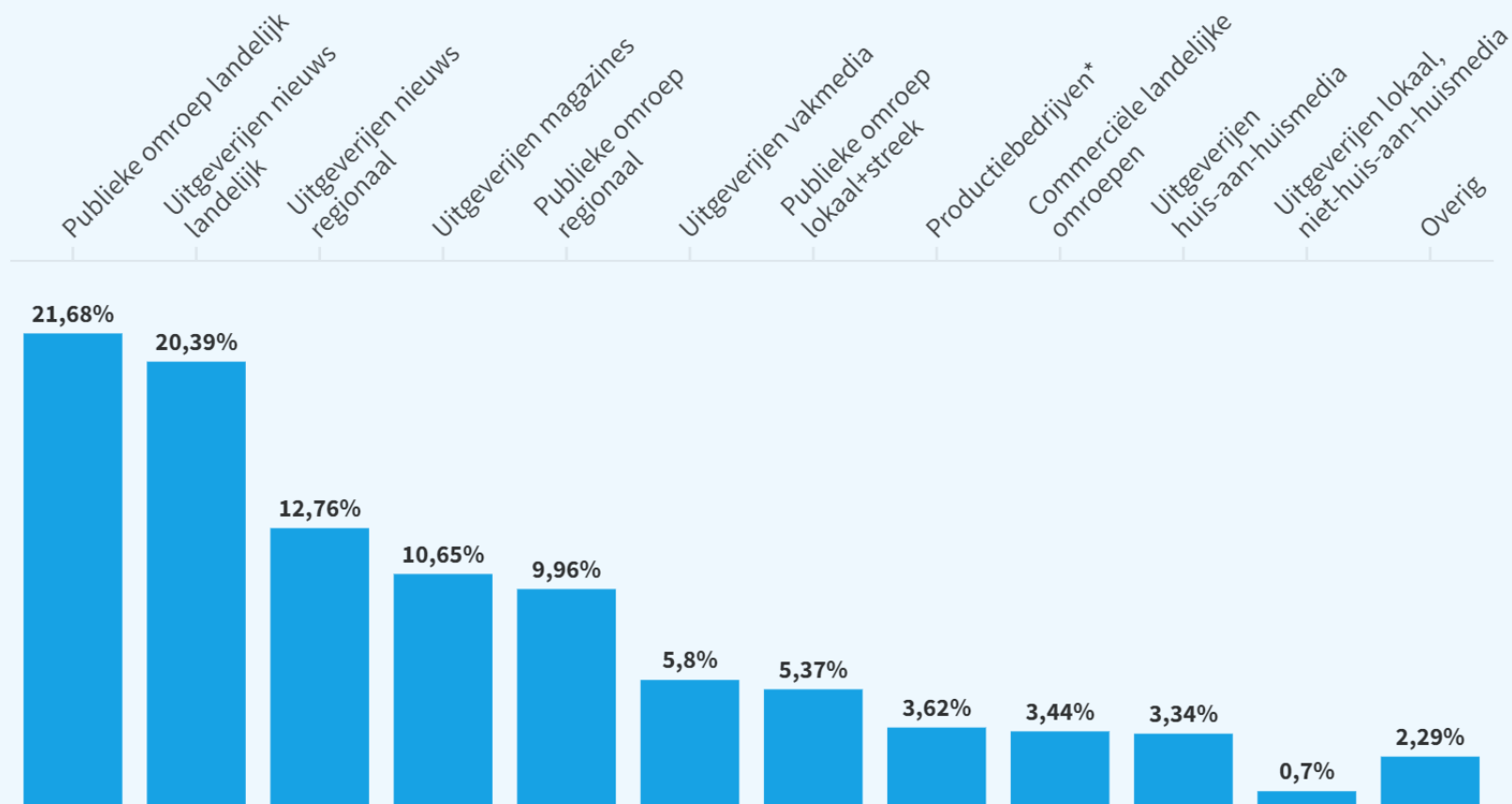
■ Landelijk ■ Regionaal ■ Lokaal+streek

Bron: NVJ Arbeidsmarktmonitor

Verdeling personen in loondienst, naar mediatype (2024)

Deze visualisatie laat zien hoe de journalisten in loondienst verdeeld zijn over de verschillende takken van de media.

Bron: NVJ Arbeidsmarktmonitor

*De productiebedrijven hebben te weinig inzicht in hun data verstrekt om harde conclusies te kunnen trekken.

zoals DPG Media, Erdee Media Groep, FD Mediagroep, Nedag Uitgevers en Mediahuis. Het gaat om circa 3400 personen.

Ruim 20% van alle loondienstbanen is te vinden bij uitgeverijen van landelijke media. Bijna 13% van alle banen bevindt zich bij de regionale nieuwstitels. Naast nieuwsuitgeverijen zijn de landelijke publieke omroepen belangrijke werkgevers. 21,5% van alle redactionele loondienstfuncties is te vinden bij de landelijke publieke omroepen (ruim 2200 personen, net iets meer dan 2000 fte). Eén op de tien banen is te vinden bij de regionale publieke omroepen. Het betreft een kleine 1000 fte.

De landelijke commerciële omroepen zijn goed voor een kleine 3,5% van het aantal redactiebanen (circa 350 personen, ruim 320 fte). Ruim 10,5% van de banen bevindt zich bij de magazine-uitgeverijen, terwijl bijna 6% van de personen in loondienst werkzaam is bij uitgeverijen van vakmedia (zie *visualisatie 10*).

Veel vrijwilligers in de regio

De meeste journalistieke werkgevers zijn gevestigd in de Randstad. Maar vrijwel overal in het land bevinden zich journalistieke organisaties. Dat is met name te danken aan lokale omroepen, streekomroepen en *hyper locals*, die met kleine teams (en soms alleen vrijwilligers) het lokale nieuws brengen. Bij die lokale partijen zijn een kleine duizend journalisten in loondienst.

Samen zijn ze goed voor nog net geen 700 fte. Bij de lokale omroepen en de streekomroepen werken net wat meer journalisten en redacteurs in loondienst (circa 550 personen, ruim 350 fte) dan bij uitgeverijen van lokale media (ruim 400 personen, bijna 340 fte).

Met name de lokale en streekomroepen zijn in grote mate afhankelijk van het werk van vrijwilligers. Bij de 92 omroeporganisaties die in het kader van dit onderzoek data over het aantal vrijwilligers deelden, werkten gemiddeld

8 tot 9 vrijwilligers. Ter vergelijking: gemiddeld werken er bij die omroepen 2 tot 3 personen in loondienst in redactionele functies. Hoe de verhouding betaalde medewerkers en onbetaalde vrijwilligers bij de uitgeverijen van huis-aan-huiskranten is, is niet te zeggen. Daarvoor was te weinig data beschikbaar.

Grote jongens worden groter

Door fusies en overnames komen steeds meer media in handen van een steeds kleiner aantal bedrijven. Waar Nederland volgens data van het Commissariaat voor de Media in 2011 nog elf grote media-organisaties telde, zijn dat er anno 2024 nog vijf: NPO, DPG Media, Talpa Network, Mediahuis en Bertelsmann (waar RTL Nederland onder valt). Als de Autoriteit Consument en Markt (ACM) de geplande overname van RTL Nederland door DPG Media goedkeurt, zijn er nog vier grote spelers over.

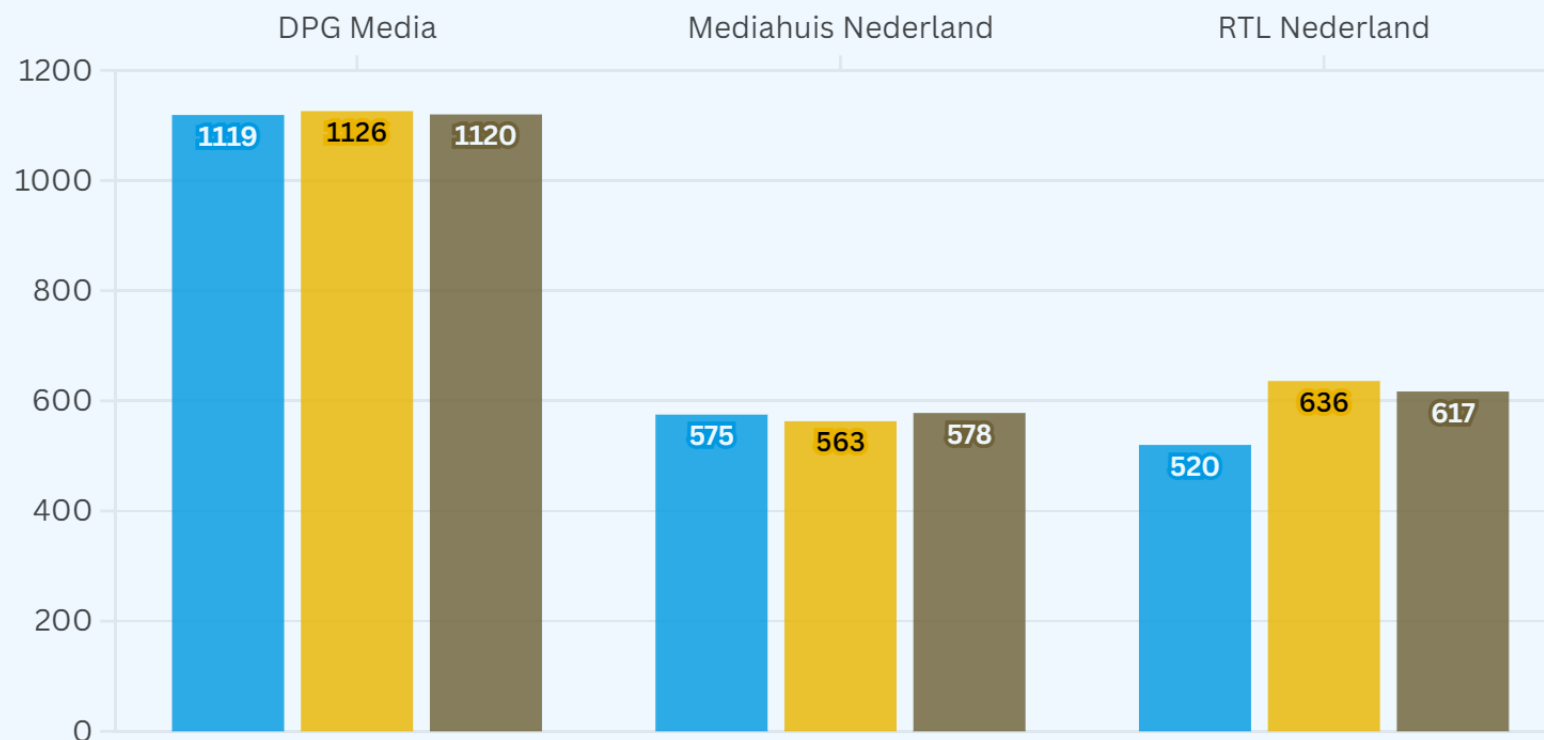
› **Ondanks honderden kleine journalistieke werkgevers, is er een relatief beperkt aantal plekken om carrière te maken** ‹

Omzetontwikkeling Nederlandse media-organisaties (in miljoenen)

Deze visualisatie laat de omzetontwikkeling van grote Nederlandse media-organisaties* zien van 2021 tot en met 2023.

* Talpa Network is niet in dit overzicht opgenomen omdat het geen openbare jaarcijfers publiceert.

■ 2021 ■ 2022 ■ 2023

Bronnen: NVJ Arbeidsmarktmonitor, jaarverslagen media-organisaties

De twee grote nieuwsuitgeverijen – DPG Media en Mediahuis – zijn veruit de grootste journalistieke werkgevers van het land. Uit jaarverslagen blijkt dat zij gezamenlijk bijna 3000 personen in dienst hebben in redactionele functies. Van de omroepen is de NOS de grootste journalistieke werkgever.

Van alle personen die in loondienst in de journalistiek werken, werkt ruim 28% bij DPG Media of Mediahuis. Als de overname van RTL Nederland doorgang vindt, groeit het personeelsbestand van DPG Media qua redactionele functies met een kleine 10%. Na die overname werkt 30% van de personen met een redactionele functie in loondienst, bij DPG Media of Mediahuis.

Voor freelancers is DPG Media de grootste opdrachtgever. In gesprek met Trouw stelde zakelijk leider Bart Verkade in juni 2022 dat er zo'n 4000 freelancers actief zijn voor het mediabedrijf. Dat betekent dat bijna 60% van alle journalistieke zzp'ers in enige vorm actief is voor DPG Media. De overname van RTL Nederland brengt daar weinig verschil in: RTL heeft een relatief klein freelancersbestand. Het omroepbedrijf heeft nog geen 100 freelancers voor zich werken.

Een ingewikkeld financieel plaatje

In kaart brengen hoeveel geld er precies omgaat in de journalistiek, is lastig. Veel van de kleinere spelers publiceren geen omzet- en winstcijfers, en bieden ook op verzoek geen inzage. Ook een aantal grote spelers maakt geen omzet- en winstcijfers openbaar. Talpa Network publiceert bijvoorbeeld zijn jaarcijfers niet. Mediahuis maakt dan wel omzetcijfers bekend, maar deelt geen data over de winst van de Nederlandse tak.

De cijfers die er wél zijn, laten een kleine omzetgroei zien in de dagblad-sector. Voor de hele nieuwssector was er volgens branche-organisatie NDP Nieuwsmedia in 2023 een lichte groei van bijna 1 procent. De omzet van alle leden van NDP Nieuwsmedia groeide tot 1,184 miljard euro. De omzetgroei bleef echter achter bij de forse inflatie in 2023.

Volgens NDP Nieuwsmedia haalden de grote nieuwstitels (bereik groter dan 305.000 personen) een minieme omzetgroei van 0,3%. De omzet van middelgrote titels (bereik tussen 160.000 tot 305.000 personen) steeg met 1,9%, kleine titels (bereik tot 160.000 personen) zagen hun omzet met 2,6% toenemen.

Bij DPG Media daalde zowel de omzet als de winst in 2023. De omzet zakte met 0,5% naar 1,12 miljard euro. Het bedrijf boekte 220 miljoen euro winst, een daling van 2,1%. Ook bij RTL Nederland daalde de omzet (617 miljoen euro, bijna 3% lager dan in 2022) en de winst (145 miljoen, een min van bijna 10%). Mediahuis zag de omzet van de Nederlandse tak in 2023 juist groeien met 2,7%, naar 578 miljoen euro (*zie visualisatie 11*).

Investeren in meer diversiteit

Werkgevers in de journalistiek proberen de laatste jaren de diversiteit op redacties te vergroten. Dat doen ze onder andere door middel van traineeships, waarbij soms specifiek wordt gezocht naar zij-instromers met een andere achtergrond.

Mede door deze projecten zijn journalistieke redacties diverser geworden ten opzichte van drie jaar geleden. Ruim de helft (52,55%) van de journalisten die deelnamen aan een enquête van de Universiteit van Amsterdam (UvA) en de NVJ, zegt dat er in de afgelopen drie jaar meer vrouwen op de werkvloer zijn gekomen.

Ruim vier op de tien journalisten (43,65%) ziet meer collega's met een migratieachtergrond om zich heen. En één op de drie journalisten (34,62%) heeft nu meer lhbtqia+-collega's op de werkvloer. Slechts een kleine groep deelnemers aan het onderzoek vindt de werkvloer minder divers dan drie jaar terug.

Meer afgestudeerden, maar minder instroom bij de journalistieke opleidingen

De journalistiekopleidingen reikten in het afgelopen studiejaar (2023/2024) weer iets meer diploma's uit dan het voorgaande jaar. De instroom van nieuwe studenten vlakke wel iets af. De helft van de afgestudeerden vindt werk in het vak.

De journalistiekopleidingen op het hbo en de universiteit leverden afgelopen studiejaar meer nieuwe journalisten af dan in de jaren ervoor. In het studiejaar 2023/2024 reikten de hbo's en universiteiten samen 472 diploma's uit. Het jaar ervoor waren dat er nog 466. In studiejaar 2021/2022 lag het aantal diploma's nog op 441 (zie *visualisatie 12*).

Het verschil tussen de studie jaren is in werkelijkheid waarschijnlijk nog net wat kleiner. De Vrije Universiteit Amsterdam leverde voorafgaand aan studiejaar 2022/2023 nog geen data van het aantal afgestudeerden en starters aan. Dat betekent dat er in de jaren voor studiejaar 2022/2023 enkele tientallen diploma's meer zijn uitgereikt dan in de data van die jaren zijn meegeteld.

Hbo's leveren de meeste afgestudeerden af

Net als in voorgaande jaren leverden de hbo's de meeste journalisten af. Drie van de vier afgestudeerden aan het hoger onderwijs haalden in studiejaar 2023/2024 een diploma bij de opleidingen in Tilburg, Ede, Zwolle en Utrecht. Fontys Journalistiek en de School voor Journalistiek van de Hogeschool Utrecht leverden de meeste nieuwe journalisten af.

Aan de mbo's studeerden dan weer net wat minder journalisten af dan in de jaren ervoor. De zeventien regionale opleidingscentra die de opleiding mediaredactiemedewerker aanbieden, reikten in 2023 samen 307 journalistieke diploma's uit. In de drie jaren ervoor waren dat er gemiddeld 353 per jaar, blijkt uit cijfers van de Dienst Uitvoerend Onderwijs (DUO). De data van de mbo-opleidingen worden per kalenderjaar gemeten en niet – zoals bij de hbo's en universiteiten – per studiejaar. Om die reden waren data over 2024 ten tijde van het schrijven nog niet bekend.

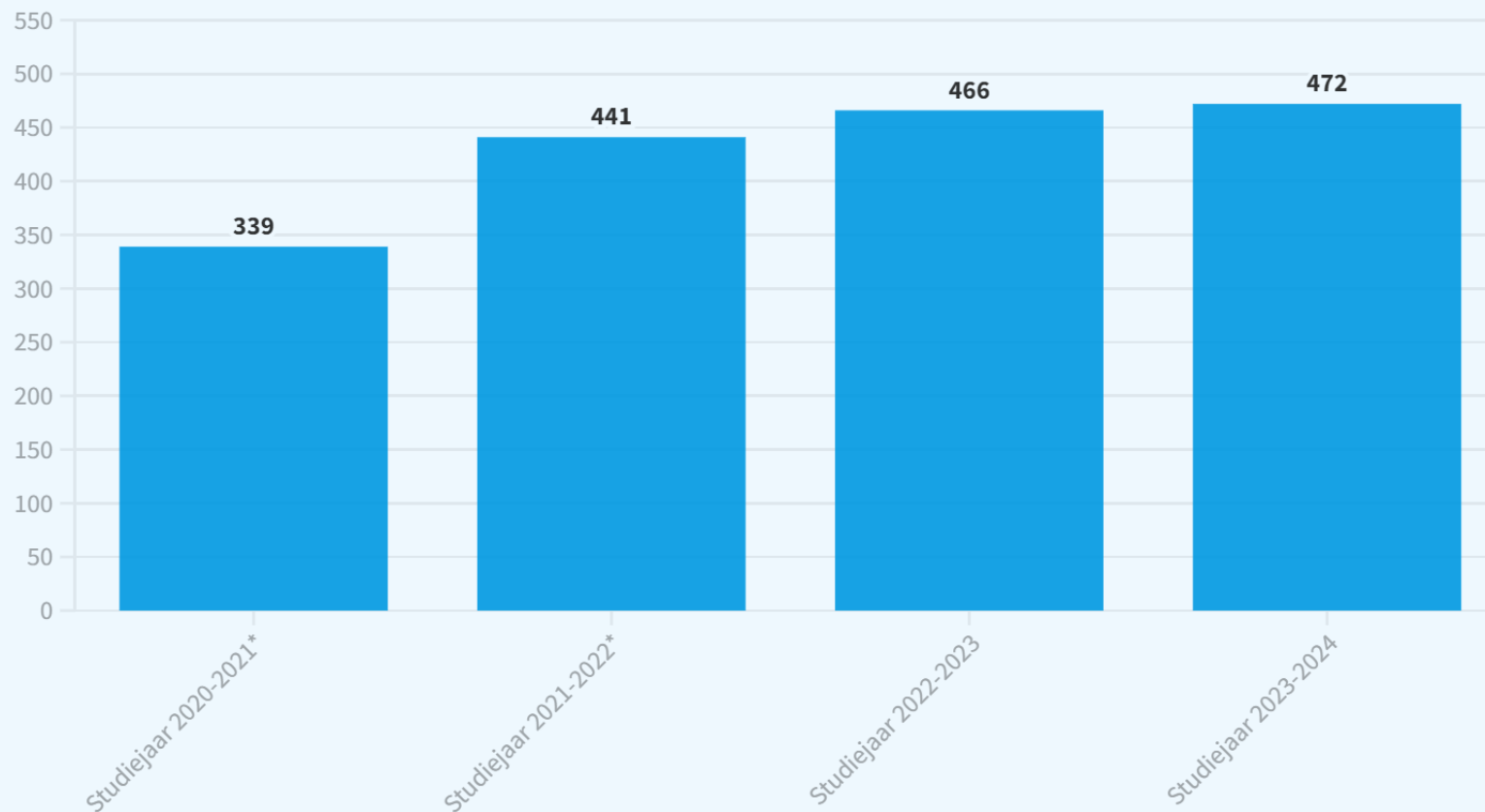
Jongere journalisten vaker journalistiek opgeleid

Bijna de helft van de journalisten in Nederland (48%) heeft een journalistieke opleiding afgerond, blijkt uit een enquête die in het kader van de NVJ Arbeidsmarktmonitor onder journalisten is verspreid. Dat is minder dan acht

Aantal afgestudeerden aan journalistiekopleidingen (hbo en universiteit)

Deze visualisatie laat het aantal afgestudeerden aan journalistieke opleidingen op hbo's en universiteiten zien, in de afgelopen vier jaar.

*In de gegevens van dit jaar ontbreken de data van de Vrije Universiteit Amsterdam. Het daadwerkelijke aantal afgestudeerden ligt daardoor vermoedelijk enkele tientallen personen hoger. Bron: NVJ Arbeidsmarktmonitor

› Een journalistiek diploma is geen garantie op journalistiek werk. En het is ook niet per se een vereiste ‹

jaar terug. Uit de Worlds of Journalism Study 2016 blijkt dat in dat jaar nog 57,8% van de journalisten een journalistiek diploma op zak had.

Hoe jonger de journalist, hoe groter de kans op een journalistiek diploma: zeven op de tien journalisten jonger dan 30 jaar heeft een journalistieke opleiding afgerond. Bij de 30- tot 49-jarigen is dat bijna één op de zes. Van de 50- tot 59-jarigen heeft net iets minder dan de helft (45%) een journalistiek diploma. Bij de 60-plussers is dat één op de drie (*zie visualisatie 13*).

Hoewel journalisten in de regel hoog opgeleid zijn, hebben in 2024 iets minder van hen een hbo-opleiding of universitaire studie afgerond dan acht jaar geleden. In 2024 is drie op de vier journalisten geschoold aan hbo of universiteit. In 2016 was dat volgens de Worlds of Journalism Study nog 81,8%. Hoewel er de afgelopen jaren een forse stijging van journalistieke mbo-opleidingen was, komt slechts 2,7% van de journalisten van het mbo.

Minder starters aan de hbo's en universiteiten

In tegenstelling tot het aantal afgestudeerden is het aantal starters aan de journalistieke hbo's en universiteiten juist gedaald. In het huidige studiejaar 2024/2025 begonnen er 1146 studenten aan een opleiding journalistiek op hbo of universiteit. In de voorgaande studie jaren waren dat er gemiddeld 1213 per jaar (*zie visualisatie 14*).

De daling is niet te wijten aan één specifieke opleiding: bij het gros van de opleidingen waren er het huidige studiejaar minder starters dan vorig jaar. Bij de hbo's daalden de inschrijvingen met circa 8,2% net wat harder dan bij de universiteiten, waar dit jaar 7,9% minder journalistiekstudenten aan de opleidingen begonnen.

Bij de mbo-opleiding mediaredactiemedewerker stonden volgens brancheorganisatie MBO Raad begin van het jaar in totaal 1260 studenten ingeschreven. Zij zijn verdeeld over de drie jaar die de opleiding duurt. Per studiejaar zijn er tussen de 400 en 500 starters op het mbo. Dat komt neer op enkele tientallen studenten per opleiding. 70% van hen haalt volgens de MBO Raad hun diploma.

Vrouwen studeren vaker journalistiek

Journalistiekstudenten zijn vaker vrouw dan man, blijkt uit diverse bronnen. Volgens het studiekeuzeplatform Studiekeuze123 is op de hbo's gemiddeld zes op de tien studenten vrouw. Bij de universiteiten is dat gemiddeld 70%. Uit een data-analyse van profielen op netwerkwebsite LinkedIn, blijkt dat meer vrouwen de eindstreep halen dan mannen. Bijna zes op de tien (57,36%) studenten die in 2023 een journalistiek diploma haalden, was vrouw. Cijfers over eerdere jaren (van 2019 tot en met 2022) laten eenzelfde verdeling van de genders zien.

Hoewel de opleidingen meer vrouwelijke afgestudeerden afleveren, gaan mannen vaker in de journalistiek aan het werk dan vrouwen. 54,5% van de mannelijke studenten die in 2023 een diploma behaalden was eind dat jaar aan het werk in de journalistiek, tegenover 46% van de vrouwen. Mannen zijn net wat vaker freelancer dan vrouwen.

Mbo'ers en hbo'ers werken aanzienlijk vaker freelance dan universitair geschoolden. Van de mbo'ers en hbo'ers die tussen 2019 en 2023 een journalistieke opleiding afronden, werkten eind 2023 ruim 15% als freelancer. Bij universitair geschoolden was dat 5,6%.

Helpt van de afgestudeerden werkt in de journalistiek

De hiervoor genoemde analyse van LinkedIn-profielen laat zien dat de helft (49,6%) van de studenten die in 2023 afstudeerden eind dat jaar werk had in de journalistiek. Ruim twee derde deel van hen werkte in loondienst. Een analyse van data over eerdere jaren (van 2019 tot 2023) leverde een vergelijkbaar beeld op.

Van de studenten die in 2023 afstudeerden aan een journalistieke opleiding en die eind 2023 in het vak werkzaam waren, werkte bijna één op de drie (28,13%) in loondienst bij een omroep. Ruim één op de tien was in loondienst bij een uitgeverij (10,94%) en bijna een derde deel werkte als freelancer (31,25%). De rest was in loondienst bij andere organisaties.

Hbo'ers aan het werk, mbo'ers studeren door

Hbo'ers gaan na hun studie vaker in de journalistiek aan het werk dan mbo'ers. Van de hbo'ers die in 2023 afstudeerden, had bijna twee derde deel aan het eind van dat jaar journalistiek werk. Bij mbo'ers was dat net iets meer dan een derde deel.

Dat laatste is (ten minste) ten dele te verklaren door het feit dat journalistieke mbo'ers vaak verder studeren. Uit data van de MBO Raad blijkt

dat de helft van de afgestudeerde mbo'ers doorstroomt naar een hbo-opleiding. Bij hbo'ers stroomt 19% door naar universitair onderwijs, volgens Studiekeuze123.

Afgestudeerden aan de universiteit hebben weinig moeite een baan te vinden. Alle universitaire studenten die tussen 2019 en 2023 een journalistieke opleiding afronden, hadden eind 2023 werk. 42% van hen werkte in de journalistiek.

Ondanks matige perspectieven toch aan het werk

Lang niet alle afgestudeerde journalistiekstudenten komen in het vak terecht. Een deel van hen wil dat ook niet eens. Dat wil niet zeggen dat deze studenten werkloos blijven. Van de afgestudeerde hbo-studenten heeft 86% na een jaar werk op hbo-niveau. Dat blijkt uit de HBO Monitor, een jaarlijks onderzoek onder afgestudeerden in het hbo. Universitair geschoolde journalistiekstudenten hebben na een jaar in 41% van de gevallen een baan op hun niveau.

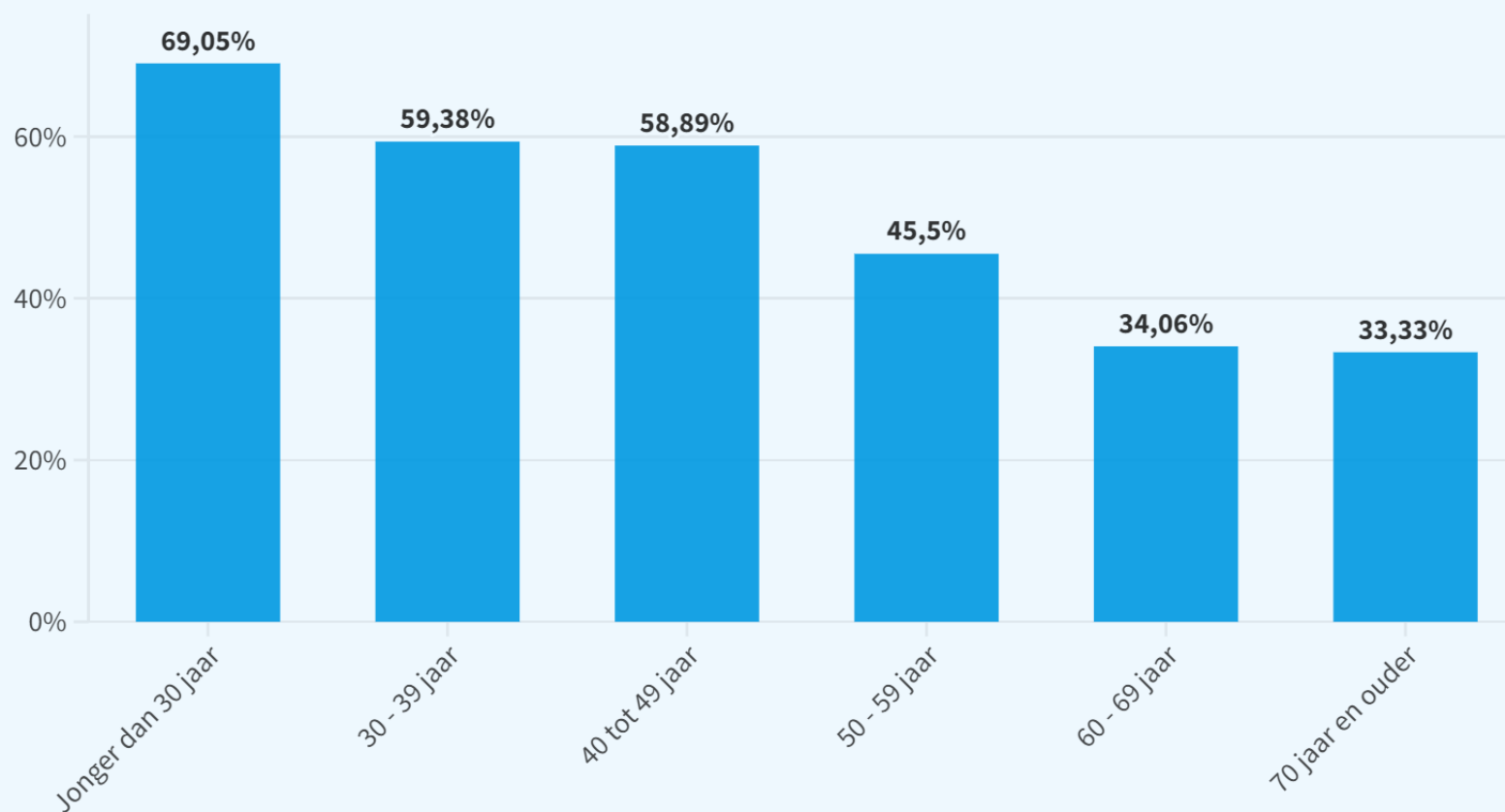
Van de afgestudeerden die buiten de journalistiek gaan werken, komt een groot deel terecht in branches die wel raakvlakken hebben met de journalistiek. De analyse van LinkedIn-profielen laat zien dat zij regelmatig aan het werk gaan als contentcreator of copywriter, of dat ze gaan werken in de marketing of communicatie.

Volgens alumni-onderzoek dat de journalistieke hbo-opleidingen gezamenlijk uitvoerden in 2022, gaat 18% van de afgestudeerde journalisten na de studie in een van die laatste twee sectoren aan het werk. Een journalistiek diploma biedt dus geen garantie op werk in de journalistiek, maar afgestudeerden komen over het algemeen wel aan het werk.

Journalisten met journalistieke opleiding, naar leeftijdsgroep (2024)

Deze visualisatie laat zien hoe groot het deel van de journalisten is dat een journalistieke opleiding heeft afgerond, uitgesplitst naar leeftijdsgroep

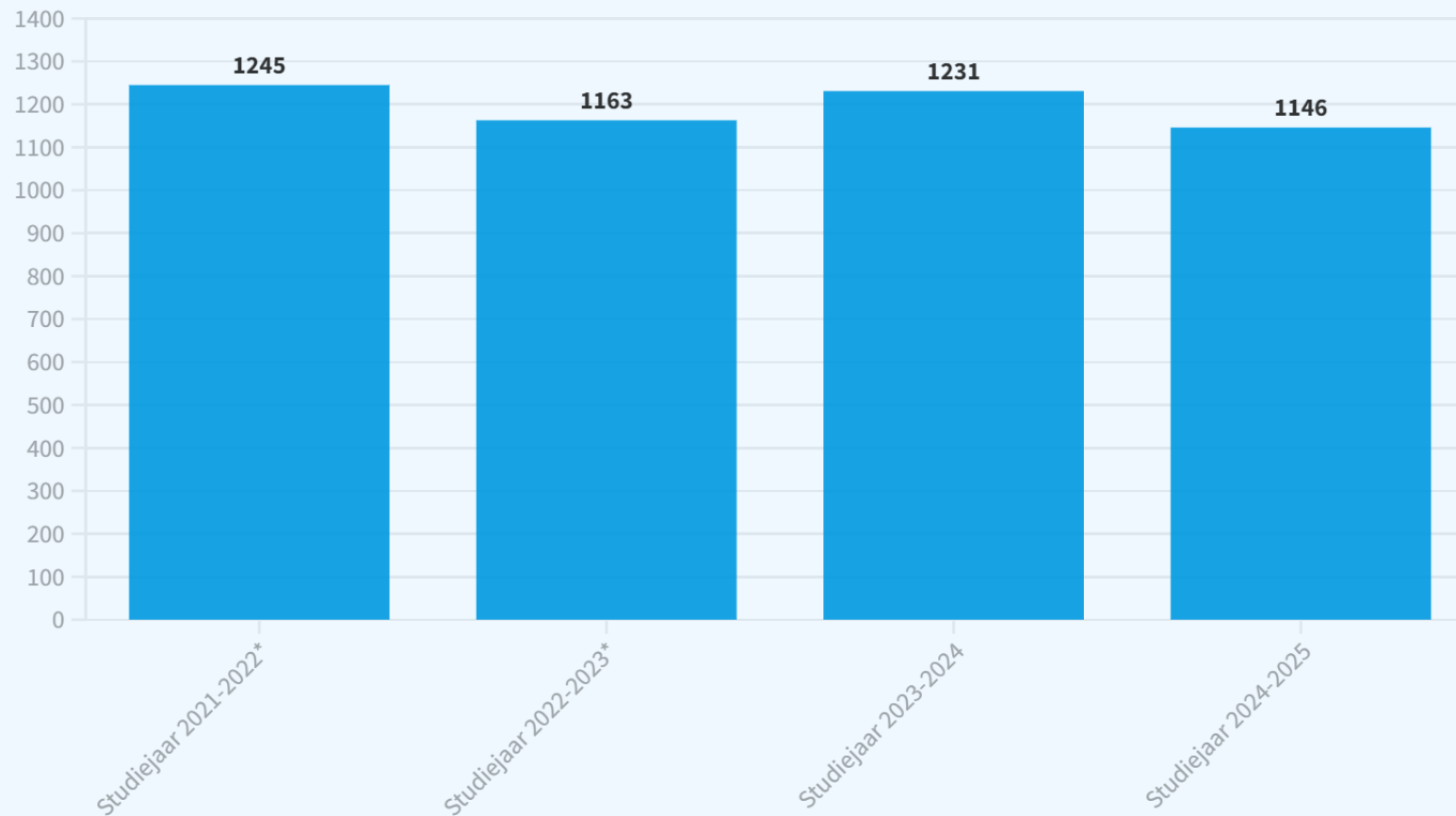
n=596

Bron: NVJ Arbeidsmarktmonitor, Universiteit van Amsterdam

Aantal starters aan journalistiekopleidingen (hbo en universiteit)

Deze visualisatie laat het aantal starters aan journalistieke opleidingen op hbo's en universiteiten zien, in de afgelopen vier jaar.

*In de gegevens van dit jaar ontbreken de data van de Vrije Universiteit Amsterdam. Het daadwerkelijke aantal afgestudeerden ligt daardoor vermoedelijk enkele tientallen personen hoger. Bron: NVJ Arbeidsmarktmonitor

Fors minder vacatures: het vinden van een journalistieke baan wordt weer moeilijker

Ondanks algehele krapte op de arbeidsmarkt, zijn er in 2024 weinig vacatures in de journalistiek. Het vinden van een baan in de journalistiek is de afgelopen anderhalf jaar weer moeilijker geworden.

De Nederlandse arbeidsmarkt is sinds enkele jaren in zijn geheel krap. Hoewel die krapte volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) eind 2024 kleiner was dan pakweg twee jaar daarvoor, waren er nog altijd meer vacatures dan kortlopende werklozen. Maar voor de journalistiek gold dan weer het tegenovergestelde.

Een baan vinden in de journalistiek werd met name in het afgelopen anderhalf jaar lastiger. In 2023 en de eerste twee kwartalen van 2024 daalde het aantal openstaande vacatures, terwijl er in die periode relatief veel mensen kortdurend (zes maanden of minder) werkloos waren. Dat blijkt uit de Spanningsindicator van het UWV. Met dat onderzoek brengt het UWV voor verschillende beroepen in kaart hoe krap of ruim de arbeidsmarkt is. Sinds het verschijnen van de eerste Spanningsindicator in 2012, is de journalistieke arbeidsmarkt ruim: er waren vrijwel altijd meer werklozen dan vacatures (zie *visualisatie 15*).

In de coronaperiode lag dat kortstondig anders. Journalistieke werkgevers hadden vlak na de pandemie meer moeite werknemers te vinden. Inmiddels keert de journalistieke arbeidsmarkt langzaam terug naar de toestand van voor corona: sinds begin 2023 werd het bijna ieder kwartaal weer lastiger om een baan in de journalistiek te vinden.

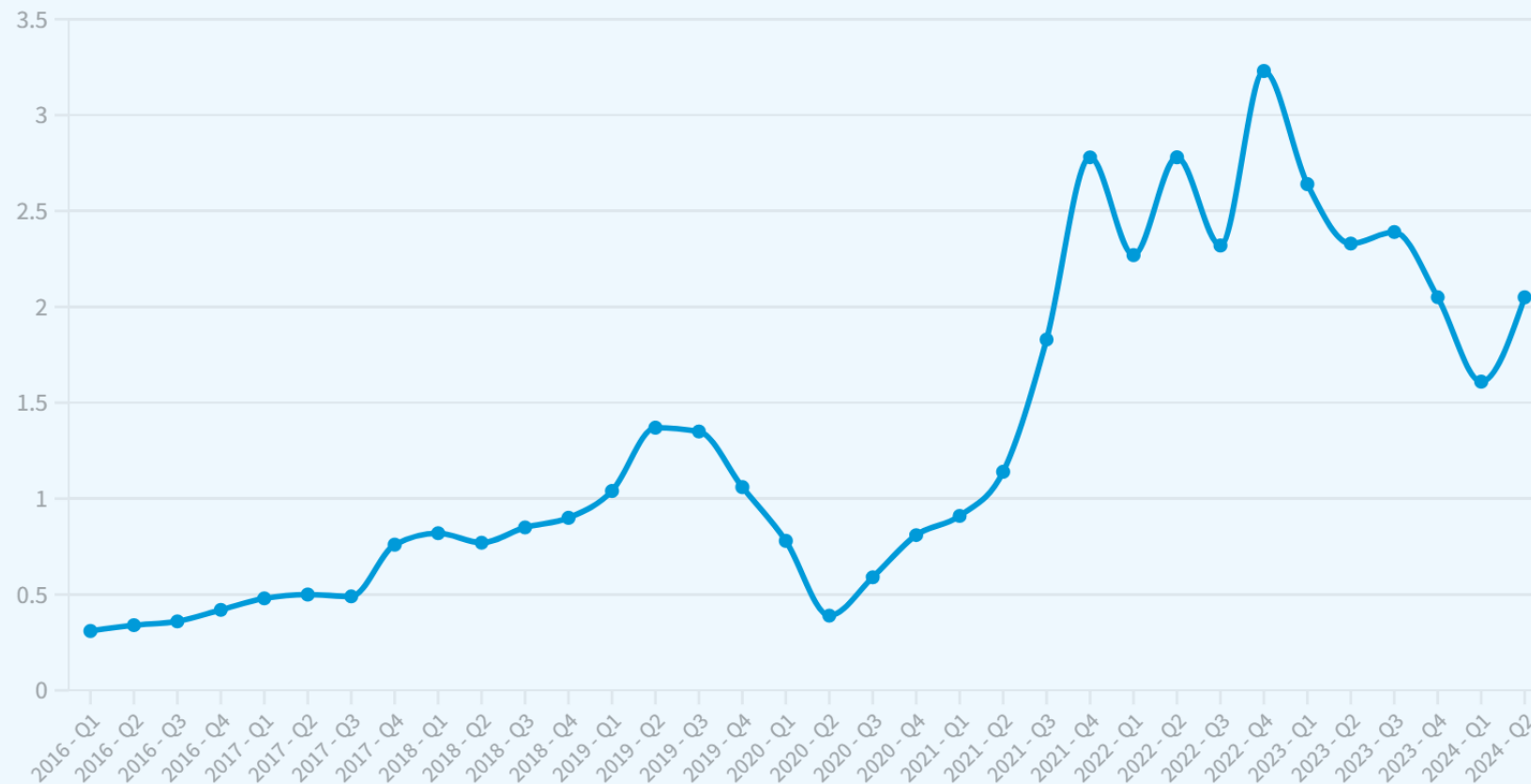
Fors minder vacatures

Een blik op de vacatures bevestigt dat. In 2024 liep het aantal journalistieke vacatures rap terug. Dat blijkt uit data van Jobdigger, een bedrijf dat geautomatiseerd het internet afspeurt naar vacatures en deze in kaart brengt. In de eerste drie kwartalen van 2023 werden online nog ruim 1000 vacatures voor journalistieke functies geplaatst (1013). In diezelfde periode van 2024 waren dat er ruim 17% minder (837).

Met name in het tweede en derde kwartaal van 2024 daalde het aantal vacatures hard. In het derde kwartaal van dit jaar waren er 33% minder

Baankansen in de journalistiek (2024)

De journalistieke arbeidsmarkt is van oudsher ruim. Dat betekent dat een baan vinden in de journalistiek doorgaans lastig is. Gedurende de corona-periode veranderde dat: toen werd de journalistieke arbeidsmarkt een stuk krappere, waardoor er makkelijker aan een baan te komen was. Deze grafiek laat deze ontwikkeling zien. Hoe lager de lijn, hoe moeilijker het in dat kwartaal was om een baan in de journalistiek te vinden.

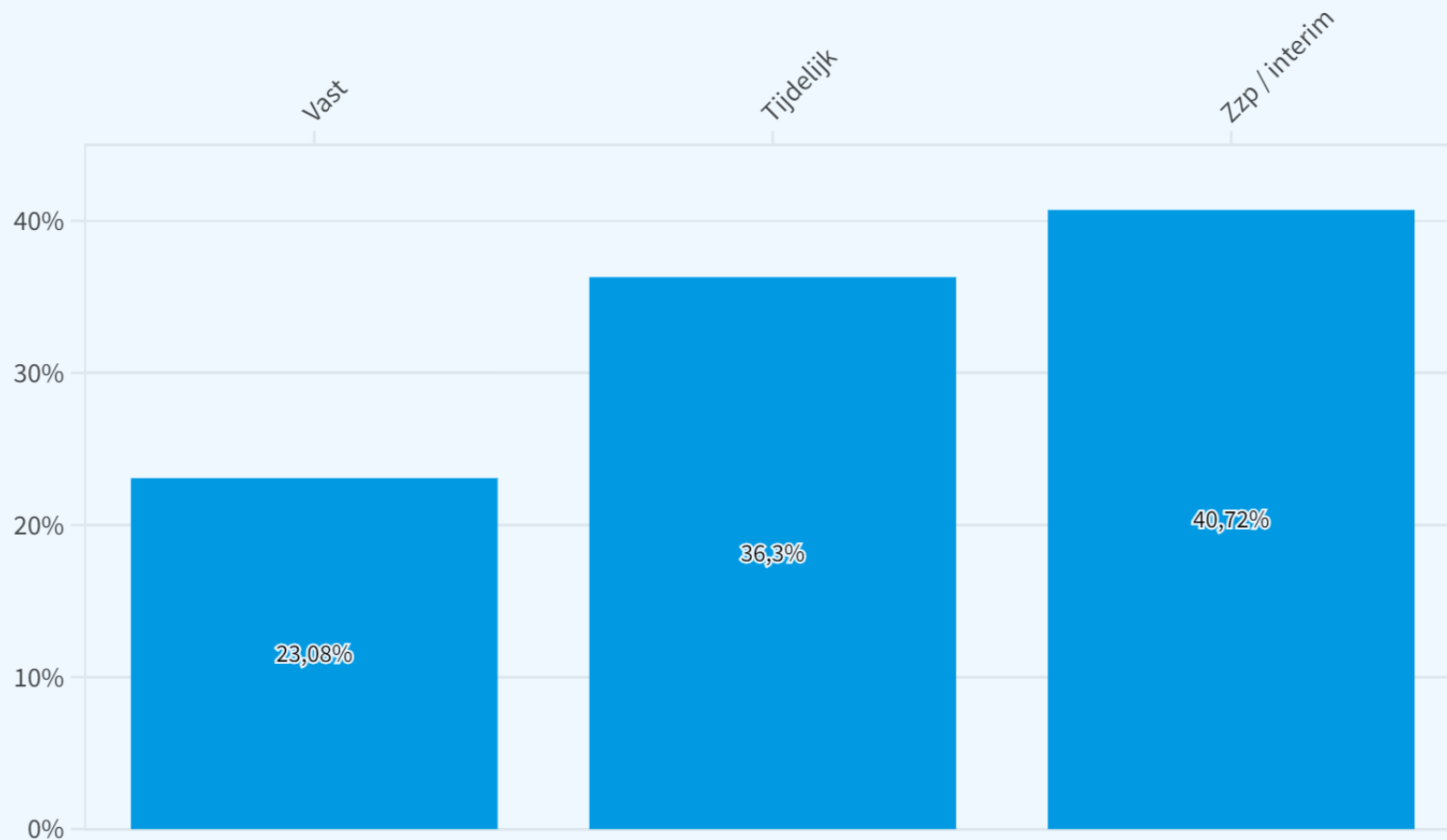

Bron: NVJ Arbeidsmarktmonitor, UWV

Journalistieke vacatures in Q3 2024, naar dienstverband

Deze infographic laat het aantal journalistieke vacatures zien, uitgesplitst naar type dienstverband (vast, tijdelijk, zzp/interim).

Bron: NVJ Arbeidsmarktmonitor, Jobdigger

journalistieke vacatures dan in dezelfde periode vorig jaar. Data over het vierde kwartaal van 2024 zijn op het moment van schrijven nog niet voorhanden.

Minder vacatures voor vast, meer voor zzp en interim

Vooraf het aantal vacatures voor vaste dienstverbanden daalde de afgelopen periode fors (zie *visualisatie 16*). In het derde kwartaal van 2024 werd in 23% van de vacatures een vaste baan geboden. In dezelfde periode in het jaar ervoor was dat in bijna 40% van de vacatures het geval.

Onder vacatures voor vaste dienstverbanden worden vacatures verstaan waarin ofwel direct een vaste baan wordt aangeboden of een jaarcontract met uitzicht op een vaste aanstelling.

Tegelijk met de daling van het aantal vacatures voor vaste dienstverbanden, kwamen er meer vacatures bij waarin werd gevraagd om zzp'ers of interimers. In Q3 2024 werd in ruim een kwart van de vacatures een zzp'er of interimmer gevraagd (28,01%). In dezelfde periode van dit jaar was dat zo bij ruim één op de vier vacatures (40,72%).

Ondanks de aangekondigde controles op schijnzelfstandigheid die boven de markt hangen (zie het hoofdstuk *De journalistieke arbeidsmarkt: terug naar 'het oude normaal'*), werd in het gros van de online vacatures in het derde kwartaal van 2024 vaker een interimmer of zzp'er gevraagd dan het jaar daarvoor. Het aantal vacatures voor tijdelijke dienstverbanden bleef van jaar op jaar redelijk gelijk.

De meeste vacatures zijn voor allround redacteuren

Wie een baan in de journalistiek zoekt, maakt daarop meer kans bij de omroepen dan bij de uitgeverijen. In het afgelopen jaar (gemeten van oktober 2023 tot september 2024) was ruim zes op de tien geplaatste vacatures (61,79%) afkomstig van een omroep. Bijna vier op de tien werd geplaatst door een uitgeverij.

› Sinds begin 2023 werd het vrijwel ieder kwartaal lastiger een baan te vinden in de journalistiek ‹

In journalistieke vacatures werd het afgelopen jaar het vaakst gezocht naar allround redacteuren. In ongeveer één op de drie vacatures wordt om een redacteur gevraagd. Veel minder vaak richten vacatures zich op specifieke soorten redacteuren, zoals data-redacteur of videoredacteuren. Werkgevers hebben meer behoefte aan breed inzetbare redacteuren, dan aan journalisten die werken binnen strak gekaderde functie.

Naast redacteuren zoeken werkgevers ook relatief vaak naar webredacteuren. Van de vacatures die tussen oktober 2023 en september 2024 werden geplaatst, was 12,2% voor een webredacteur. Vacatures waarin om journalisten of onderzoeksjournalisten werden gevraagd, waren er veel minder: 4,7% en 1,1%.

Wat de solliciterende journalist gaat verdienen is vaak niet duidelijk. In drie op de vier vacatures (76%) die de genoemde periode werden geplaatst, werd geen salarisindicatie genoemd. Bij de vacatures waarbij dat wel zo was, werd gemiddeld een salarisindicatie gegeven van tussen de 40.000 en 50.000 euro per jaar.

De vacatures bevinden zich vooral in de Randstad

Het gros van de banen bevindt zich in de Randstad. Met name de steden Amsterdam, Den Haag, Hilversum, Rotterdam en Utrecht zijn relatief goed bedeed. Bijna de helft van de vacatures die tussen oktober 2023 en september 2024 zijn geplaatst (44,71%), waren voor banen in die steden.

Een kwart van alle in de genoemde periode geplaatste vacatures was voor een baan in de provincie Noord-Holland, 2% van de vacatures werd geplaatst vanuit Zuid-Holland. In Drenthe en Flevoland moet je als journalist erg hard zoeken naar een baan: respectievelijk 0,43% en 0,61% van de vacatures was voor een baan in die provincies.

Ruim baan voor hbo'ers (het liefst mét ervaring)

Journalistiek blijft een vak van hbo'ers. In de vacatures die tussen het vierde kwartaal van 2023 en het derde kwartaal van 2024 werden geplaatst, werd in 98% van de gevallen minimaal gevraagd om hbo-niveau. In de overige 2% was een universitaire opleiding een vereiste. In geen enkele vacature werd mbo als minimum-opleidingsniveau gevraagd.

In één op de vier vacatures die tussen oktober 2023 en september 2024 online werden geplaatst, werd gezocht naar een junior (0 tot 5 jaar ervaring). In 58% van de vacatures vroeg men 5 tot 10 jaar ervaring (zie *visualisatie 17*). Dat wijkt af van de voorgaande jaren, waarbij doorgaans in iets meer dan de helft van de vacatures een junior werd gezocht.

Vacatures voor seniorfuncties stonden er nauwelijks op internet. In 2% van de vacatures werd gezocht naar iemand met 10 jaar ervaring of meer. Dat laatste wil niet zeggen dat er geen vacatures voor seniorfuncties zijn: deze worden echter vaak intern gevuld.

In de afgelopen twaalf maanden werd in vacatures vaker een fulltime functie geboden dan een parttime baan. Het derde kwartaal van 2024 vormde een

uitzondering. In de periode juli-september 2024 werd in iets meer dan de helft van de vacatures (53,85%) een parttime werknemer gezocht. De rest van de vacatures (46,15%) was voor fulltime functies.

Nieuwe banen?

De recente vacature-ontwikkelingen zijn niet rooskleurig. Toch komen er volgens het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) de komende jaren 8400 banen vrij en bij.

Het ROA bepaalt iedere twee jaar de arbeidsmarktkansen voor diverse opleidingen en beroepen. De recentste editie van dat onderzoek (2023) stelde dat er tussen 2023 en 2028 zo'n 6000 journalistieke banen vrijkomen, bijvoorbeeld vanwege pensioen of arbeidsongeschiktheid van huidige werkenden. In diezelfde periode komen er volgens het ROA 2400 nieuwe banen bij. Om wat voor soort banen dat dan gaat, is nog niet bekend.

Omdat er genoeg nieuwe journalisten bijkomen vanuit de opleidingen, verwacht het ROA dat journalistieke werkgevers tot 2028 vrijwel geen moeite hebben om genoeg personeel te vinden.

Of die duizenden banen er ook echt gaan komen, is afwachten. Het ROA gebruikte in zijn rapport data uit juni 2022 als uitgangspunt. Toen waren er nog relatief veel journalistieke vacatures en weinig werklozen. Dat is nu omgekeerd.

De journalistieke arbeidsmarkt is volgens het ROA daarnaast erg gevoelig voor conjunctuur: economische veranderingen kunnen veel effect hebben op de markt. Het ROA heeft ook plannen van het huidige kabinet-Schoof niet meegenomen in zijn voorspelling. Deze waren op het moment van publicatie nog niet bekend.

Gevraagde werkervaring in journalistieke vacatures (Q4 2023 - Q3 2024)

Deze infographic laat het ervaringsniveau zien dat het afgelopen jaar gevraagd werd in journalistieke vacatures. De infographic betreft de periode tussen het vierde kwartaal van 2023 en het derde kwartaal van 2024.

■ Junior ■ Medior ■ Senior

Bron: NVJ Arbeidsmarktmonitor, Intelligence Group

Voor het eerst in jaren steeg het aantal werkzoekende journalisten weer

Na jaren van daling is het aantal werkzoekenden in de journalistiek weer aan het stijgen. Dat is te concluderen uit het feit dat aantal werkloosheidsuitkeringen stijgt. Vrouwen ontvangen vaker een ww-uitkering dan mannen.

Het aantal journalisten dat op zoek is naar een nieuwe of andere baan is het afgelopen jaar gestegen. Tegelijkertijd kwamen ook weer meer journalisten in de ww terecht. In de voorgaande jaren daalden zowel het aantal werkzoekenden als ww-ontvangers nog.

In juli 2024 waren er 1878 journalisten werkzoekend, blijkt uit cijfers van het UWV. In dezelfde maand een jaar eerder waren dat er nog 1713. Dat betekent dat er in een jaar tijd 9,63% meer 'geregistreerd werkzoekenden' zijn bijgekomen.

Onder geregistreerd werkzoekenden verstaat het UWV personen van 15 tot 75 jaar, die bij de werkinstantie bekend zijn als werkzoekend en die een uitkering ontvangen uit de ww, bijstand, wga, wajong, wia of wao. Ook werkzoekenden met een actief cv op UWV-website werk.nl tellen mee.

Latent of actief op zoek?

Lang niet alle werkzoekende journalisten zijn ook daadwerkelijk werkloos. Historische data van het UWV laten zien dat drie op de tien werkzoekende journalisten vanuit hun huidige dienstverband op zoek zijn naar een andere baan. Voor 2024 zijn deze data nog niet bekend, maar historische gegevens zijn zo consistent dat er geen reden is om aan te nemen dat de verdeling nu radicaal anders is.

Werkenden die uitzien naar een andere baan, zijn over het algemeen niet heel actief op zoek. Data van onderzoeksbureau Intelligence Group laten zien dat bijna één op de vijf (17,5%) van hen in het derde kwartaal van 2024 actief op zoek was naar ander werk.

De rest van hen is latent op zoek. Zij houden hun ogen open voor een andere baan, maar willen niet per se weg bij hun huidige werkgever. In het eerste kwartaal van het jaar was de groep actief zoekenden nog net wat groter (24,1%), en het aantal latent zoekenden (75,9%) net wat kleiner.

Veel meer ww-uitkeringen

Zeven op de tien journalisten zoekt dus een baan zonder dat ze werk hebben. Van de werkzoekende journalisten zit drie op de tien in de bijstand. Eén op de tien ontvangt een uitkering uit de wia of de wao en bijna 7,5% zit in de wajong. Daarnaast zit één op de drie werkzoekenden in de ww.

Het aantal journalisten in de wajong, bijstand en wia/wao was in juli 2024 nagenoeg gelijk aan juli 2023. Het aantal journalisten in de ww groeide wel flink, met name vanaf november 2023. In juli 2024 kregen 563 journalisten een werkloosheidsuitkering. Dat is bijna een kwart (23,5%) meer dan in dezelfde maand een jaar geleden. De laatste paar jaar daalde het aantal ww'ers in de journalistiek juist (*zie visualisatie 18*).

Uit UWV-data blijkt dat niet alleen journalisten vaker in de ww zitten. Ook in andere beroepen liep het aantal personen met een werkloosheidsuitkering tussen juli 2023 en juli 2024 op (met 8%). Dat er meer mensen in de ww zitten (ook in de journalistiek), past volgens het UWV bij de verslechterende economie.

Vrouwen en jongeren zitten vaker in de ww

Vrouwelijke journalisten zitten vaker in de ww dan mannelijke. Dat is al jaren zo, maar het verschil tussen mannen en vrouwen groeit. In juli van dit jaar was 60% van de ww'ers vrouw. Vijf jaar geleden was dat nog 57% (*zie visualisatie 19*). Het is een opvallend detail in relatie met de man/vrouw-verdeling in het vak: er zijn immers aanzienlijk meer mannelijke journalisten (55% van het totaal) dan vrouwelijke (43%).

Vergeleken met juli 2023 zaten er in dezelfde maand van dit jaar ook aanzienlijk meer journalisten van 50 jaar en jonger in de ww. Ruim zes op de tien journalisten met een werkloosheidsuitkering (62,34%) is jonger dan 50 jaar. Het aantal 50-plussers met een ww-uitkering bleef gelijk. Het zijn dus de 50-minners die voor de totale stijging in het aantal uitkeringen zorgen.

In lijn met andere jaren zitten journalisten over het algemeen kort in de ww. Bijna zes op de tien (58,61%) werkloosheidsuitkeringen voor journalisten duurt korter dan een half jaar. De groep journalisten die langer dan een jaar in de ww zit, kromp het afgelopen jaar: in juli 2023 zat 20,83% langer dan een jaar in de ww, in juli 2024 was dat 15,63%.

Vergeleken met het jaar ervoor waren er afgelopen juli wel meer journalisten die een half jaar tot een jaar een werkloosheidsuitkering ontvingen.

Verborgen werkloosheid, ook onder freelancers

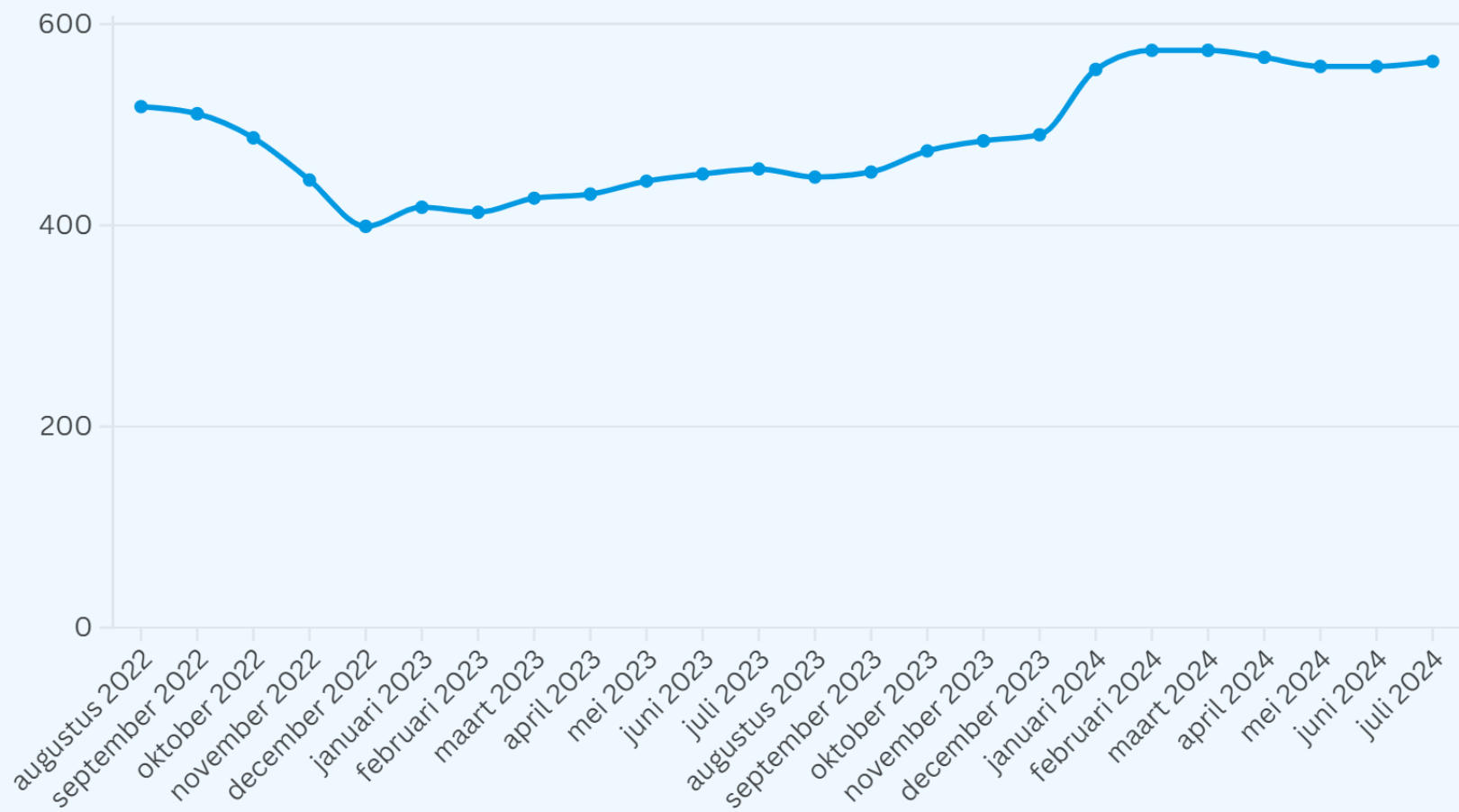
Het aantal werkzoekenden dat het UWV registreert kan enigszins vertekend zijn en geen compleet beeld geven. Werkzoekenden die geen uitkering (meer) ontvangen, staan niet altijd bij het UWV als werkzoekend geregistreerd. Deze groep komt dan ook niet terug in de data van het werkbedrijf. En journalisten die aan het begin van hun carrière staan, hebben vaak nog weinig ww opgebouwd. Daardoor krijgen zij bij werkloosheid vaak slechts kort een ww-uitkering.

Ook freelancers met (te) weinig werk worden niet meegenomen in de UWV-cijfers. Ook elders wordt niet bijgehouden hoeveel freelancers te weinig werk of inkomen hebben. Een enquête onder journalistieke zzp'ers schept in ieder geval het beeld dat er een grote groep is die het financieel zwaar heeft. Ruim één op de vier freelancers (28,18%) vindt van zichzelf dat hij/zij/x er financieel matig tot slecht voor staat.

Een bijna even grote groep (24,95%) stelt dat zijn huishouden het financieel niet langer dan drie maanden uit zou houden als het inkomen uit freelancewerk zou wegvallen. Van de freelancers met een partner is bijna één op de vijf in grote tot zeer grote mate financieel afhankelijk van die partner. De groep freelance journalisten die afhankelijk is van één opdrachtgever is klein (zo'n 5%).

Journalisten in de ww (augustus 2022 - juli 2024)

Deze visualisatie laat zien hoeveel journalisten er de afgelopen twee jaar per maand een ww-uitkering ontvingen.

Bronnen: NVJ Arbeidsmarktmonitor, UWV

› Onze verwachting is dat de werkloosheid onder journalisten het komende jaar verder stijgt ‹

Werkzoekenden willen werk met inhoud (en een goed salaris)

Journalisten die in het derde kwartaal van het jaar op zoek waren naar een (nieuwe) baan, vonden vooral de inhoud van het werk, een goed salaris en een goede werksfeer belangrijk. De helft van hen noemt een van deze drie factoren als belangrijke elementen van een baan, volgens onderzoeksbureau Intelligence Group.

Het belang dat werkzoekenden aan deze factoren hechten, schommelt van kwartaal tot kwartaal. In het eerste kwartaal van 2024 vonden journalisten een goede werksfeer en een goed salaris nog net wat belangrijker dan de inhoud van het werk. Toch prijken deze elementen wel standaard bovenaan het rijtje.

Werkzoekende journalisten hechten minder belang aan afwisseling van het werk, het maatschappelijk belang van het werk en carrière- en doorgroeimogelijkheden. Van de ondervraagden zegt ongeveer één op de vijf een van de deze factoren belangrijk te vinden (*zie visualisatie 20*).

Elders aan de bak

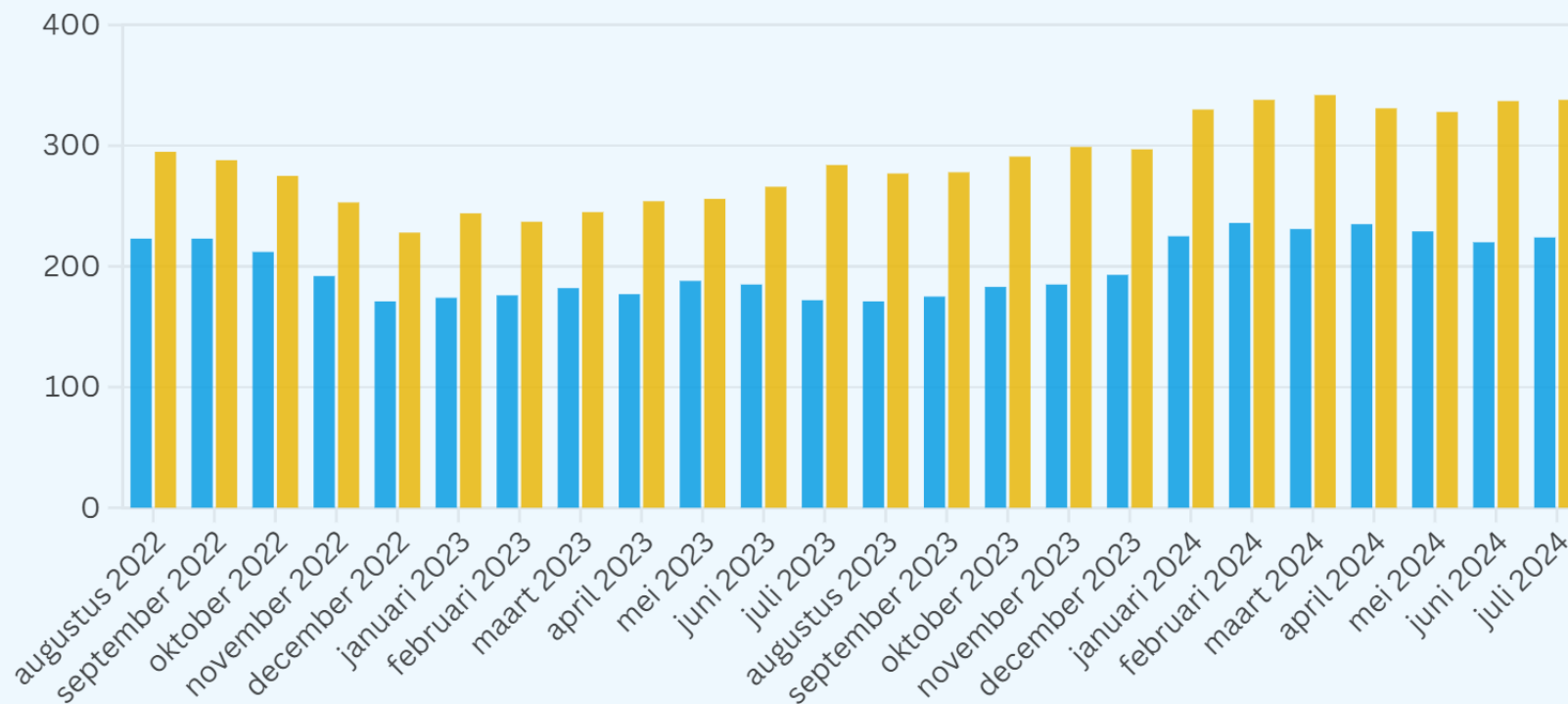
Journalisten die het moeilijk vinden een baan in de eigen branche te vinden, kunnen wel in andere sectoren terecht. Uit onderzoek van het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA) – een instituut dat iedere twee jaar de arbeidsmarktkansen voor diverse opleidingen en beroepen in kaart brengt – blijkt dat de uitwijkmogelijkheden voor journalisten gemiddeld zijn.

Sectoren waar journalisten naar kunnen uitwijken, zijn volgens onderzoeksbureau Arbeidsmarktkansen.nl onder andere het onderwijs (docent Nederlands, economie en geschiedenis), voorlichter, coach, lobbyist, mediastrateeg, schrijfdocent, boekverkoper, contentmanager, bijlesdocent, communicatiestrategie en raadslid/wethouder.

Journalisten met een ww-uitkering (augustus 2022 - juli 2024)

Deze visualisatie laat over een periode van twee jaar per maand zien hoeveel mannelijke en vrouwelijke journalisten een ww-uitkering ontvingen. Opvallend is dat het verschil tussen de twee groepen groter wordt.

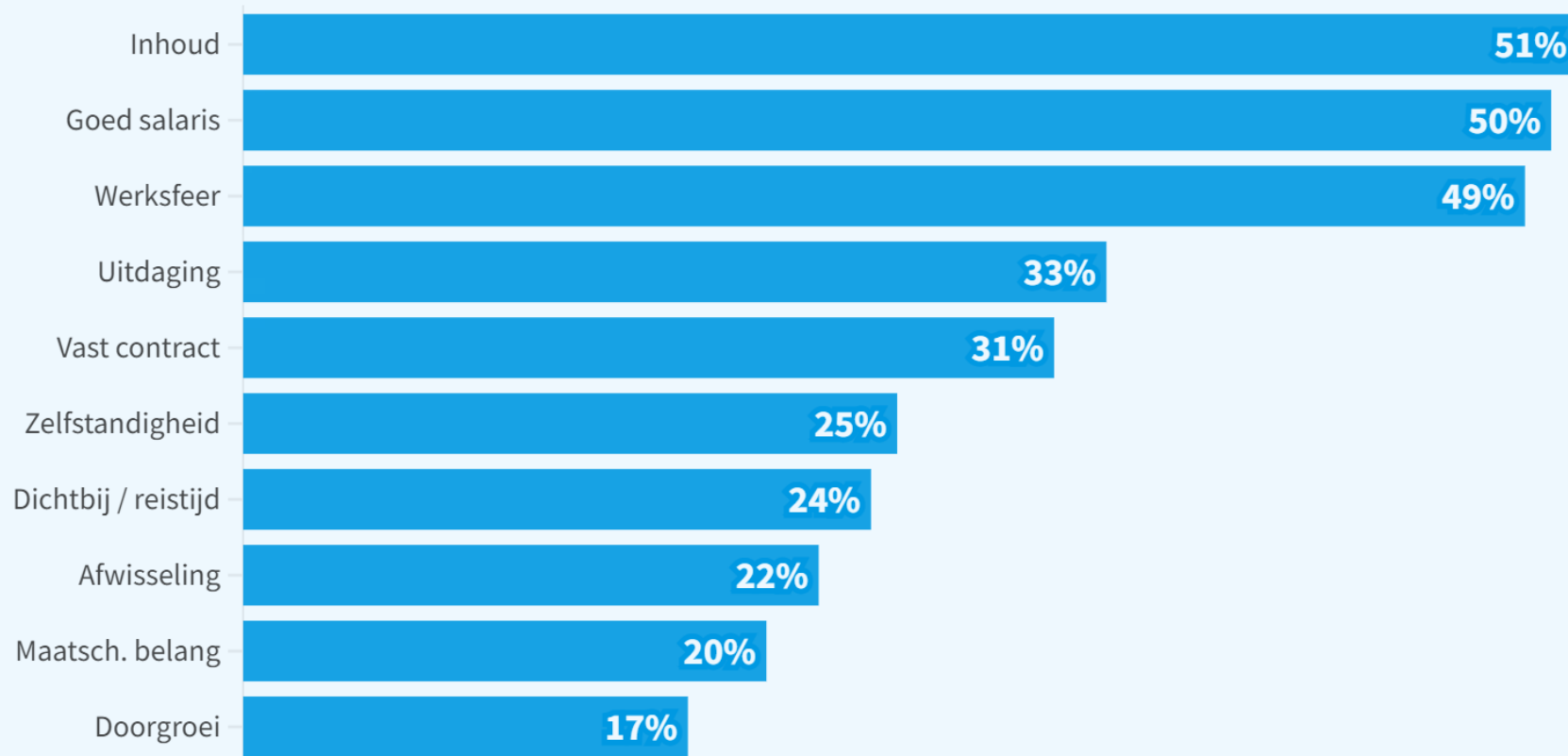
■ Mannen ■ Vrouwen

Bronnen: NVJ Arbeidsmarktmonitor, UWV

Pullfactoren journalisten (Q3 2024)

Deze visualisatie laat zien welke factoren journalisten in het derde kwartaal van 2024 belangrijk vonden in een baan, volgens data van Intelligence Group.

Bron: NVJ Arbeidsmarktmonitor, Intelligence Group

Verantwoording

De NVJ Arbeidsmarktmonitor is gebaseerd op een keur aan bronnen. In deze verantwoording zetten we uiteen hoe we ons onderzoek hebben uitgevoerd.

Voor de onderzoeken naar het **aantal journalisten en de werkgevers**, stelden we een overzicht samen van journalistieke werkgevers. Naast uitgeverijen en omroepen werden ook andersoortige organisaties waar journalisten werken meegenomen, zoals (redacties van) vakbonden en onderwijsinstellingen.

Werkgevers werden gevraagd naar het aantal personen en fte in redactionele functies, het aantal freelancers dat regelmatig wordt ingezet en – indien van toepassing – het aantal vrijwilligers dat bij de organisatie actief is. Van de 509 benaderde organisaties, gaven er 269 antwoord op één of meer vragen.

Gaten in de data werden aangevuld met andere bronnen. Bij grote partijen werden daar jaarverslagen voor gebruikt, bij kleinere organisaties werden gaten gevuld met een berekening aan de hand van gemiddelden van soortgelijke partijen. In een aantal gevallen werd handmatig nagegaan of personen die in colofons van uitgaven stonden werkzaam waren in loondienst of als freelancer.

De telling van het aantal journalisten in loondienst werd aangevuld met data over het aantal freelancers (Kamer van Koophandel), en het aantal werkzoekenden (UWV).

Onze telling van het aantal journalisten wijkt af van data van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). In het tweede kwartaal van 2024 kwam het CBS tot 27.000 journalisten. De data zijn afkomstig uit de beroepsbevolkings-enquête (de EBB), waarbij deelnemers zelf hun beroep invullen. Navraag leert dat in die data niet alleen personen zitten die vallen in de branche 'Informatie en communicatie' (waar de journalistiek onder valt), maar ook personen uit andere branches. Daardoor zijn de CBS-data minder bruikbaar voor dit onderzoek.

Data over de **samenstelling van de beroepsgroep**, de sociaaleconomische status, het aantal werkuren, primaire en secundaire functies, arbeidsduur, opleidingsniveau en diversiteit zijn afkomstig uit een enquête onder journalisten. Daarin werd journalisten gevraagd naar hun achtergrond, persoonlijke kenmerken en werksituatie.

De vragenlijst werd samen ontwikkeld en verspreid met onderzoeker Mark Boukes van de Universiteit van Amsterdam. De enquête werd in totaal 591 keer (deels of volledig) ingevuld. Het overgrote deel van de respondenten is afkomstig uit het ledenbestand van de NVJ. Daardoor kunnen resultaten ietwat vertekend zijn. In 2025 wordt op dit vlak nog aanvullend onderzoek gedaan.

Voor ons onderzoek naar **journalistieke vacatures** gebruikten we data van Jobdigger. Deze software speurt het internet af naar vacatures en maakt deze doorzoekbaar. De tool bekijkt websites en jobboards, maar brengt geen vacatures op LinkedIn in kaart, omdat de algemene voorwaarden van LinkedIn dat verbieden.

We bekeken alleen vacatures waarbij het woorddeel 'journa' in de tekst voorkwam. Vacatures van niet-journalistieke functies (zoals communicatie-medewerkers) filterden we uit de data. De Jobdigger-data over 2023 werden tevens vergeleken en aangevuld met data uit de vacaturebank van Villamedia. Daarbij zijn alleen vacatures voor journalistiek werk meegenomen.

Data die betrekking hebben op de **journalistieke praktijk van freelancers**, zijn afkomstig uit een enquête die werd verspreid onder freelance journalisten. Deze enquête werd 596 keer (deels of volledig) ingevuld. Deelnemers werden onder andere gevraagd naar hun inkomen, het aantal werkuren dat ze maken, hun tevredenheid en de wens in loondienst te zijn.

Voor het in kaart brengen van het **aantal studenten** aan de opleidingen, vroegen we de opleiders hun data met betrekking tot het aantal starters en afgestudeerden te delen.

Het onderzoek naar de **carrières van afgestudeerde studenten** werd gedaan aan de hand van LinkedIn-profielen. We zochten profielen van gebruikers met een journalistieke opleiding en keken vervolgens waar de personen in kwestie eind 2023 werkten. Om het onderzoek behapbaar te houden, werden alleen profielen meegenomen van gebruikers die in de periode 2019-2023 een journalistieke opleiding hebben afgerond. Dat leidde uiteindelijk tot een steekproef van 516 profielen.

Naast eigen onderzoek put de NVJ Arbeidsmarktmonitor ook uit **onderzoek dat door anderen** werd verricht. We gebruikten data van het UWV, het Centraal Bureau voor de Statistiek, de Kamer van Koophandel, de Dienst Uitvoerend Onderwijs, Intelligence Group, Arbeidsmarktkansen.nl, het rapport Grip op het zzp-dossier van Zipconomy, de Enquête Beroepsbevolking, de MBO Raad, Studiekeuze123.nl, de HBO Monitor, de Monitor Freelancers en Media, de Worlds of Journalism Study 2016, de Zelfstandigen Enquête Arbeidsmarkt, het European Journalism Centre en het Researchcentrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt.

Onderzoekers en anderen die willen grasduinen in data uit de NVJ Arbeidsmarktmonitor, kunnen een dataverzoek sturen naar: nkivits@nvj.nl.

